

MATERIALE PENTRU PROFESORI, DIRIGINȚI ȘI ELEVI

MODULUL "DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI
PROIECTAREA CARIEREI" (CLASA a VII-a)

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA, str. Piața Marii Adunări Naționale 1,
www.edu.md

CENTRUL PENTRU EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN AFACERI, str. M. Eminescu 35;
+373 22 885 425; oficiu@ceda.md; www.ceda.md

AGENȚIA AUSTRIACĂ PENTRU DEZVOLTARE, str. A. Mateevici 23B, chisinau@ada.gv.at

Ministerul Educației
al Republicii Moldova

Centrul
pentru
Educație
Antreprenorială
și
Asistență
în Afaceri

WITH FUNDING FROM
**AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION**

MATERIALE PENTRU PROFESORI, DIRIGINȚI ȘI ELEVI

**MODULUL "DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI
PROIECTAREA CARIEREI" (CLASA a VII-a)**

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA, str. Piața Marii Adunări Naționale 1, www.edu.md
CENTRUL PENTRU EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN AFACERI, str. M. Eminescu 35; +373 22
885 425; oficiu@ceda.md; www.ceda.md

AGENȚIA AUSTRIACĂ PENTRU DEZVOLTARE , str. A. Mateevici 23B, chisinau@ada.gv.at

Materialele didactice au fost elaborate în cadrul proiectului "Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră"(REVOCC), implementat de către Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri(CEDA) în parteneriat cu Ministerul Educației și susținerea financiară a Agenției Austriece pentru Dezvoltare.

Echipa de lucru:

Sofia ȘULEANSCHI, *director CEDA*
Lia SCLIFOS, *dr. ped., manager al proiectului REVOCC*
Serghei LÎSENCO, *formator național, expert CEDA*
Lilia GOLOVEI, *psiholog, profesoară de educație civică, GD II*
Otilia DANDARA, *dr. hab., profesor universitar, prorector USM*
Valentina OLARU, *dr. ped. profesoară de educație civică, GD superior*
Rodica SOLOVEI, *dr. istorie, conferențiar cercetător la IȘE*
Nina UZICOV, *profesoară de educație civică, GD superior*
Ina BOTNARI, *psiholog, profesoară de educație civică*
Silvia PETROVICI, *profesoară de educație civică, GD superior*
Galina PRECUP, *manager proiecte CPD*

Imaginile care ilustrează acțiunile propuse elevilor sunt realizate de caricaturistul Alexandru Plăcintă.

Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri aduce sincere mulțumiri elevilor, diriginților și administrației instituțiilor de învățământ în care au fost pilotate materialele elaborate: *gimnaziul „Igor Crețu” din s. Găvănoasa, Cahul și gimnaziul Galata din m. Chișinău; liceelor „Ion Creangă” și „Pro Succes” din m. Chișinău, liceului „Emil Necula” din s. Mereni, Anenii Noi; liceului „Constantin Stere” din or. Soroca, liceului „George Coșbuc” din mun. Bălți și liceului „Mihai Eminescu” din or. Cahul.*

Mulțumiri profesorilor de educație civică care au pilotat materialele elaborate și au oferit sugestii constructive pentru îmbunătățirea lor: *Mazniuc Ariadna, Gumenco Dragalina, Zeama Angela, Malanetchi Irina, Avricenco Tamara, Ceban Nadejda, Brînza Dorin, Oglindă Olga, Stratu Veronica, Racu Tatiana, Țiganu Vera, Ciobanu Ion, Petrovici Silvia, Bîrlădeanu Ala, Uzicov Nina, Jitaru Diana, Golovei Lilia, Tataru Tamara, Moraru Ludmila, Stoiciu Alla, Vrabie Silvia.*

Materiale pentru profesori, diriginți și elevi : Modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" : (clasa a 7-a) / Min. Educației al Rep. Moldova, Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri (CEDA) ; echipa de lucru: Sofia Șuleanschi [et al.]. – Chișinău : S. n., 2016 (Tipogr. "Garomont Studio"). – 76 p. Bibliogr.: p. 75-76 (56 tit.). – Apare cu sprijinul financiar al Agenției Austriece pentru Dezvoltare. – 1500 ex. ISBN 978-9975-136-19-8.

331.364
M 47

ORDIN

Nr. 859 din 04 octombrie 2016
Chișinău

**Cu privire la aprobarea Modulului
"Dezvoltarea personală și proiectarea
carierii" în cadrul disciplinei școlare
Educație civică și Dirigenție**

În conformitate cu prevederile art. 6 din Codul educației al Republicii Moldova și urmare a pilotării Modulului "Dezvoltarea personală și proiectarea carierii" Ministrul Educației emite următorul

ORDIN:

1. Se aprobă:
  - 1.1. Conținuturile curriculare revizuite la modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierii" la disciplina școlară Educația civică și la Dirigenție pentru clasele V-XII (în anexă);
  - 1.2. Setul de materiale didactice pentru profesorii de Educația civică la modulul „Dezvoltarea personală și proiectarea carierii” pentru clasele V-XII (în anexă);
  - 1.3. Setul de materiale didactice pentru diriginții claselor V-XII la modulul „Dezvoltarea personală și proiectarea carierii” (în anexă);
  - 1.4. Setul de materiale didactice pentru elevii claselor V- XII la modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierii" (în anexă).
2. Profesorii de educație civică și diriginții vor reevalua proiectarea anuală a conținuturilor curriculare la acest modul pentru începutul semestrului II, înaintea modulului "Viața și sănătatea – valori personale și sociale" (la toate clasele).
3. Organele locale de specialitate în domeniul învățământului și directorii instituțiilor de învățământ secundar general vor asigura implementarea calitativă a modulului "Dezvoltarea personală și proiectarea carierii" și a materialelor didactice conexe.
4. Direcția Învățământ preuniversitar (dl V. Crudu) în parteneriat cu Centrul pentru Educația Antreprenorială și Asistență în Afaceri (dna S. Șuleanschi) vor organiza seminare informative pentru profesorii de educație civică.
5. Cheltuielile pentru organizarea seminarelor vor fi acoperite din proiectul "Reconceptualizarea Orientării Profesionale și Consilierii în Carieră", implementat de către CEDA în parteneriat cu Ministerul Educației și sprijinit financiar de Agenția Austriacă pentru Dezvoltare.
6. Direcția învățământ preuniversitar (dl V. Crudu), șefii OLSDI și conducătorii instituțiilor de învățământ secundar general vor monitoriza executarea prezentului ordin.
7. Controlul executării prezentului ordin se pune în sarcina dnei Elena Cernei, viceministru.

Ministru

Corina FUSU

Stimați elevi, profesori și diriginți!

Ghidarea în carieră este foarte importantă din punct de vedere strategic, deoarece, în condițiile transformărilor economice și sociale, ce caracterizează societatea noastră în prezent se impune ca necesară o amplă reformă educațională care ar aduce ca noutate, alături de multe alte aspecte, activitatea de ghidare în carieră.

Elevii vor fi formați pentru o societate dinamică, o societate în schimbare, idealul educațional al căreia este formarea personalității cu spirit de inițiativă, capabile de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajarea pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate.

În acest sens, ghidarea în carieră devine un instrument principal în dezvoltarea și afirmarea personalității fiecărui tânăr și alegerea corectă a profesiei conform aspirațiilor, dorințelor și cunoștințelor sale, luând în considerație solicitările pieței muncii.

Dragi elevi! La etapa preadolescenței și adolescenței, atunci când vă aflați în perioada căutării identității și a locului în această lume, aveți nevoie nu de cineva care să gândească pentru voi, ci de cineva care să vă ajute în procesul de autocunoaștere, pentru a identifica apoi multiplele căi și oportunități ce pot fi valorificate.

Acest cineva, teoretic, ar putea fi oricare adult, dar practic e nevoie de un specialist care cunoaște particularitățile de vârstă și, nu în ultimul rând, tehnici și metode moderne de ghidare în carieră.

În acest context vă propunem un set de materiale didactice care pot fi utilizate în cadrul Modulului "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" la orele de educație civică și dirigenție.

Urăm elevilor și tuturor cadrelor didactice succes în proiectarea și dezvoltarea carierei!

Elena Cernei, viceministru al educației

CUPRINS

EDUCAȚIA CIVICĂ. MATERIALE PENTRU PROFESORI

TEMA 1. OBIECTIVELE PROIECTULUI DE CARIERĂ.....	9
TEMA 2. TEMPERAMENTUL ȘI PROFESIA.....	10
TEMA 3. ÎN CE PROFESII POT FI BUN.....	11
TEMA 4. TRASEE PROFESIONALE PARALELE.....	12
TEMA 5. FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ TRASEUL PROFESIONAL.....	13
TEMA 6. ISTORII DE SUCCES ÎN CARIERĂ.....	15
TEMA 7. CUM SE CAUTĂ UN LOC DE MUNCĂ.....	16
TEMA 8. PROIECTAREA ACȚIUNILOR PENTRU ANUL VIITOR.....	17

EDUCAȚIA CIVICĂ. MATERIALE PENTRU ELEVII

TEMA 1. OBIECTIVELE PROIECTULUI DE CARIERĂ.....	20
TEMA 2. TEMPERAMENTUL ȘI PROFESIA.....	23
TEMA 3. ÎN CE PROFESII POT FI BUN.....	26
TEMA 4. TRASEE PROFESIONALE PARALELE.....	31
TEMA 5. FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ TRASEUL PROFESIONAL.....	35
TEMA 6. ISTORII DE SUCCES ÎN CARIERĂ.....	38
TEMA 7. CUM SE CAUTĂ UN LOC DE MUNCĂ.....	41
TEMA 8. PROIECTAREA ACȚIUNILOR PENTRU ANUL VIITOR.....	43

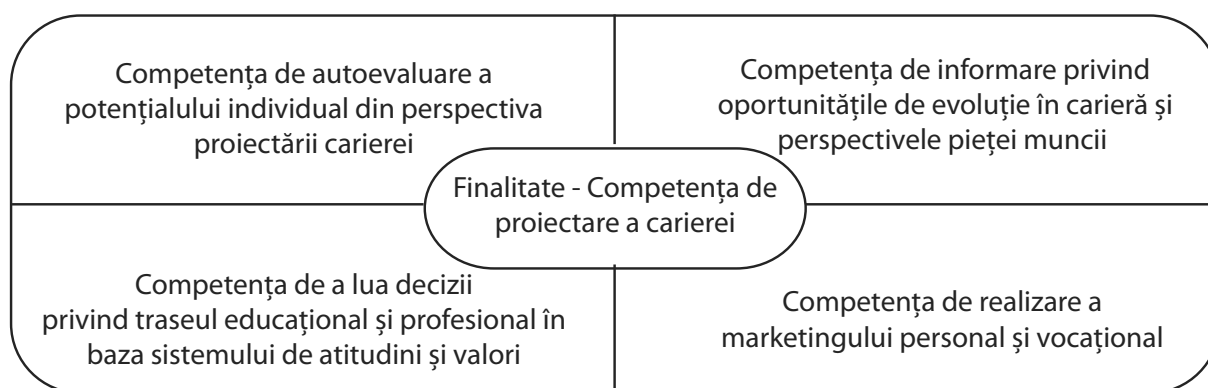
DIRIGENȚIE. MATERIALE PENTRU DIRIGINȚII

TEMA 1. CINE SUNT? CUM SUNT? CUM VREAU SĂ FIU?.....	46
TEMA 2. VREAU, POT ȘI TREBUIE.....	49
TEMA 3. CARIERA ÎNTRE DORINȚE ȘI REALITATE.....	53
TEMA 4. CARIERE DE SUCCESI.....	56
TEMA 5. LOCUL IDEAL DE MUNCĂ.....	59
TEMA 6. PROFESIONIȘTI DE SUCCES.....	62
TEMA 7. ÎNVĂȚ SĂ IAU DECIZII.....	68
TEMA 8. PROIECTAREA CARIEREI.....	70

MODULUL "DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI PROIECTAREA CARIEREI" (CLASA A VII-A)

Competențe dezvoltate în cadrul modului:

Competența de bază și cele 4 competențe specifice, prezentate în tabel, vor fi dezvoltate în cadrul Modulului „Dezvoltare personală și proiectarea carierei”

Materialul propus în acest modul este structurat în proiecte didactice și poate fi valorificat în minimum 8 ore la fiecare clasă. Proiectele didactice pot fi aplicate integral, sau parțial.

În cazul aplicării parțiale, cadrele didactice vor decide care este volumul optim de informație și sarcini pentru elevii lor și apoi vor restructura demersul didactic, ținând cont de mesajul temei, metodologia axată pe cadrul de învățare și gândire Evocare/Realizarea sensului/Reflecție/Extindere, cadru care oferă contextul metodologic pentru dezvoltarea competențelor.

Recomandările privind activitatea profesorului sunt corelate cu finalitățile activității proiectate pentru elevi (materialele suport pentru elevi). Misiunea profesorilor de educație civică este de a organiza activități de ghidare în carieră a elevilor și a-i susține în procesul de proiectare a carierei, iar misiunea diriginților este de a continua acest proces în cadrul orelor de dirigenție care vor fi planificate și desfășurate în aceeași perioadă.

Pentru a eficientiza activitățile organizate, se va pune accent pe implicarea activă a elevilor, prin sarcini cu un pronunțat caracter aplicativ. Din aceste considerente, recomandăm monitorizarea procesului **de elaborare de către elevi a unui portofoliu „Sunt competent pentru a lua decizii de carieră!”**, în care vor fi incluse produsele activităților practice, cu preponderență cele rezultate din realizarea sarcinilor la rubrica **ACȚIONEAZĂ!**

MATERIALE DIDACTICE PENTRU PROFESORI

elaborate în cadrul proiectului
 "Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră"
 (REVOCC)

Finalitate: Competența de proiectare a carierei

Competențe specifice:

1. Competența de autoevaluare a potențialului individual din perspectiva proiectării carierei
2. Competența de informare privind oportunitățile de evoluție în carieră și perspectivele pieței muncii
3. Competența de realizare a marketingului personal și vocațional
4. Competența de a lua decizii privind traseul educațional și profesional în baza sistemului de atitudini și valori

CUPRINS

Nr	Teme	Nr de ore	Pagina
1	OBIECTIVELE PROIECTULUI DE CARIERĂ	1	9
2	TEMPERAMENTUL ȘI PROFESIA	1	10
3	ÎN CE PROFESII POT FI BUN	1	11
4	TRASEE PROFESIONALE PARALELE	1	12
5	FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ TRASEUL PROFESIONAL	1	13
6	ISTORII DE SUCCES ÎN CARIERĂ	1	15
7	CUM SE CAUTĂ UN LOC DE MUNCĂ	1	16
8	PROIECTAREA ACȚIUNILOR PENTRU ANUL VIITOR	1	17

Acest material include proiecte didactice detaliate, dar echipa de lucru vă îndeamnă să utilizați recomandările în mod creativ – adaptând și ajustând proiectele în funcție de necesitățile elevilor, numărul de elevi în clasă și situațiile concrete care apar pe parcurs.

TEMA 1. OBIECTIVELE PROIECTULUI DE CARIERĂ

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de a lua decizii privind traseul profesional în baza sistemului de atitudini și valori

MESAJUL CHEIE

Stabilesc obiective specifice, măsurabile și realiste pentru a asigura realizarea visului meu profesional!

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele activității elevii vor putea:

- explica diferența dintre obiective pe termen lung și cele pe termen scurt
- formula cel puțin 3 obiective pe care le vor realiza pe parcursul studierii modului
- aprecia corectitudinea formulării obiectivelor și importanța lor în realizarea visului profesional

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiete

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 15 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <p>1. Propune elevilor să răspundă individual, timp de 2 minute, la întrebările din rubrica „Implică-te!”</p> <p>La dorință, 4-6 elevi prezintă rezultatele.</p> <p>2. Propune elevilor să citească și să comenteze în perechi citatul lui Saint-Exupery utilizând întrebările:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ce reprezintă o stea în proiectarea carierei?</i> • <i>Ce semnifică muntele?</i> • <i>Care ar putea fi „problemele de escaladare”?</i> 	<p>Activitate individuală, discuție frontală</p> <p>GPP</p>
REALIZAREA SENSULUI 12-15 minute	
<p>Profesorul/Profesoara</p> <p>Propune elevilor să lectureze individual textul din rubrica „Informează-te!”</p> <p>După finisarea lecturii organizează o discuție frontală, bazându-se pe întrebările din rubrica „Procesează informația!”</p> <p><i>Atenție!</i> În exemplul propus „Voi afla ce profesii mi se potrivesc, aplicând testul psihologic” nu este indicat timpul în care va fi realizat obiectivul.</p>	<p>Lectură individuală</p> <p>Discuție frontală</p>
REFLECȚIE 15 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <p>Propune elevilor să facă cunoștință cu subiectele modului „Dezvoltarea personală și proiectarea carierei”, să analizeze rezultatele așteptate și mesajele prezentate la începutul fiecărei teme. Fiecare elev trebuie să formuleze cel puțin 3 obiective care pot fi realizate în perioada studierii modului dat.</p> <p>În timpul activității, profesorul oferă suport elevilor în formularea obiectivelor și îi atenționează că, la finele modului, fiecare va informa despre realizarea obiectivelor stabilite. După finisarea activității, câțiva elevi prezintă obiectivele formulate.</p>	<p>Activitatea individuală și în perechi</p>
EXTINDERE 2 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <p>Propune elevilor să realizeze testul pentru identificarea temperamentului</p>	

TEMA 2. TEMPERAMENTUL ȘI PROFESIA

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de autoevaluare a potențialului individual din perspectiva proiectării carierei

MESAJUL CHEIE

Cunosc particularitățile temperamentului meu și selectez profesii potrivite!

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele activității elevii vor putea:

- explica specificul fiecărui tip de temperament
- identifica temperamentul propriu și profesiile care se potrivesc acestui tip de temperament
- identifica situații și profesii în care anumite caracteristici ale temperamentului prezintă un avantaj sau creează dificultăți
- explica importanța cunoașterii temperamentului propriu în planificarea carierei

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiet, foi A4 cu denumirile tipurilor de temperament (pentru a marca locul de lucru a experților)

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 5 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inițiază lecția cu prezentarea rezultatelor testului de identificare a temperamentului. (Elevii pot să ridice mâna). 2. Propune elevilor să discute în perechi următoarele 2 întrebări: <ul style="list-style-type: none"> • Ce legătură există dintre temperament și profesii? • Pot oamenii cu temperamente diferite practica aceeași profesii? 	<p>Sondaj-expres</p> <p>GPP</p>
REALIZAREA SENSULUI 20-25 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <p>Explică/reamintește elevilor etapele tehnicii „Mozaic” (dacă tehnica se aplică prima dată algoritmul trebuie să fie scris pe tablă):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elevii se împart în grupuri a câte 4 (maximum 5 persoane). 2. În cadrul grupurilor se determină responsabilii pentru fiecare tip de temperament (dacă în echipă sunt 5 persoane, pentru un tip de temperament vor fi responsabile 2 persoane). 3. Fiecare elev, timp de 2 minute citește individual despre tipul de temperament. 4. Se formează grupuri de experți: elevii, responsabili pentru același tip de temperament se adună împreună. În cadrul grupurilor de experți ei realizează 2 sarcini: <ol style="list-style-type: none"> a) identifică simbolul grafic ce reprezintă temperamentul b) identifică situații în care caracteristicile specifice ale temperamentului devin avantajoase pentru practicarea unei profesii și situații în care ele creează dificultăți. Activitatea în grupuri de experți durează 5-7 minute. 5. Experții se întorc în grupurile de bază. Fiecare expert, pe rând prezintă informația despre temperament. Ceilalți notează ideile în tabelele, prezentate la rubrica „procesează informația”. În final fiecare membru al grupului are un tabel cu simbolurile și avantajele tuturor tipurilor de temperamente. Activitatea durează 12-15 minute. 	<p>Mozaic</p>
REFLECȚIE 10 minute	
<p>Elevii continuă activitatea în grupurile formate la începutul lecției și realizează împreună sarcinile propuse la rubrica „Comunică și decide”:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elaborați lista profesiilor care se potrivesc persoanelor cu diferite temperamente. 	

<ol style="list-style-type: none"> Explicați cum este posibil ca aceleași profesii să se potrivească persoanelor cu temperamente diferite. Ce avantaje sau dezavantaje există pentru colectivele în care învață/lucrează persoane cu temperamente diferite sau similare? Identificați, ce profesii se potrivesc fiecărui membru al grupului. Explicați decizia în 2-3 propoziții. 	Activitatea în grupuri mici și discuții frontale
EXTINDERE 2 minute	
Profesorul/profesoara Oferă explicații la sarcina de la rubrica „Acționează!” și atenționează elevii despre importanța completării fișei pentru portofoliu	Discuție frontală

http://www.proforientator.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=872:2011-11-08-08-48-24&catid=12:2009-10-08-07-49-57

<http://www.descopera-tee.com/2013/03/tipuri-de-temperamente.html>

<http://www.miepl.ru/temperament-i-professiya.html>

TEMA 3. ÎN CE PROFESII POT FI BUN

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de autoevaluare a potențialului individual din perspectiva proiectării carierei

MESAJUL CHEIE

Descopăr interesele și preferințele profesionale și identific domeniile în care pot să obțin succes!

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele activității elevii vor putea:

- identifica preferințele și potențialul pentru viitoarea profesie
- identifica cel puțin trei domenii care corespund intereselor și potențialului personal
- explica necesitatea implicării în mai multe activități pentru a descoperi interesele și potențialul propriu

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiet.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 10-12 minute	
Profesorul/profesoara <ol style="list-style-type: none"> Propune elevilor să prezinte reciproc în perechi rezultatele discuțiilor cu părinții sau alte persoane: <i>Ce interesant au aflat? Ce sfaturi au primit?</i>. 3-5 elevi, la dorință sau la propunerea colegului de bancă, prezintă rezultatele pentru toată clasa. Propune elevilor să realizeze sarcinile de la rubrica „Implică-te!”: <ul style="list-style-type: none"> Citiți individual frazele prezentate la rubrica „Implică-te!”. Alegeți individual 3 profesii care vă plac și continuați în scris enunțul. <i>Ex: Aș putea fi casier pentru că îmi place matematica și nu greșesc niciodată în calculul cifrelor ...</i> Prezentați frazele colegului/colegei de alături și explicați motivele deciziei. Împreună determinați criteriile, în baza cărora au fost selectate profesiile (de exemplu – din interes, activități care aduc plăcere, exemplul părinților sau altor persoane adulte, calitățile personale, cunoștințe și abilități etc.) Facilitează discuția despre criteriile de selectare a profesiei și subliniază importanța alegerii profesiei în baza aptitudinilor și calităților personale. Anunță că la lecția dată elevii vor continua să facă exerciții pentru a determina calitățile personale și profesiile potrivite pentru ei. 	Activitate frontală GPP

REALIZAREA SENSULUI 15 minute	
<p>Profesorul/profesoara Explică modalitatea de lucru cu textul de la rubrica „Informează-te!”: <i>Lecturați individual textul. Realizați o <u>agendă cu notițe paralele</u>: după lectura primului aliniat notați în caiet tipul de preferințe și două comentarii de tipul „Cred că acest tip mi se potrivește/nu mi se potrivește pentru că...” și „Cred că mama (tata sau altă persoana cunoscută) aparține acestui tip deoarece...” După ce ați notat comentariile continuați lectura.</i> Variante: Lectura poate fi realizată de către elevi individual de la început până la sfârșit sau după fiecare aliniat profesorul va solicita prezentarea comentariilor de la 2-3 elevi.</p>	Agenda cu notițe paralele
REFLECȚIE 15 minute	
<p>Profesorul/profesoara Propune elevilor se realizeze în perechi sarcina de la rubrica „Comunică și decide”: Studiați hexagonul lui Holland și identificați cel puțin 3 domenii învecinate care pot fi analizate pentru proiectarea carierei. Opțional: Profesorul/profesoara organizează jocul „Da sau Nu”. Elevii, inițial în perechi, formulează câteva întrebări după modelele prezentate la rubrica „Exprimă-ți atitudinea!” Profesorul invită în fața clasei un elev, oferă un bilețel în care este scris unul din tipuri. Ceilalți elevi identifică tipul adresând întrebări la care elevul răspunde numai cu Da sau Nu.</p>	Activitate în perechi Jocul „Da sau Nu”
EXTINDERE 2 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> Oferă explicații suplimentare pentru sarcinile prezentate la rubrica „Acționează!”: exemple de fapte care confirmă tipul personalității, exemple de afirmații pentru descrierea-ghicitoare. Explică că la lecția următoare aceste descrieri vor fi prezentate și elevii în baza lor vor identifica autorii descrierilor. 	Activitate frontală

<http://www.amn.ro/wp-content/uploads/2015/06/PI-14yPlus-Holland-PI.pdf>
<https://carieraplus.wordpress.com/2014/12/05/chestionarul-de-interese-profesionale-holland-sub-lupa-partea-i/>

TEMA 4. TRASEE PROFESIONALE PARALELE

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de realizare a marketingului personal și vocațional

MESAJUL CHEIE

În viață sunt posibile mai multe trasee profesionale. Acționează și vei obține succes în toate!

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele activității elevii vor putea:

- identifica corelația dintre traseul profesional al unei persoane și evenimentele din viața acesteia
- identifica calitățile personale care contribuie la obținerea succesului în carieră
- explica avantajele și riscurile dezvoltării mai multor trasee profesionale

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiet.

DEMERS ACȚIONAL		Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 10-12 minute		
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Varianta 1.</i> Colectează descrierile personale realizate de elevi (sarcina opțională de la lecția precedentă). Fără a spune numele citește descrieri – toți elevii trebuie să ghicească cui îi aparține această descriere. 		

<p><i>Varianta 2.</i> Organizează jocul „Da sau Nu” despre tipul intereselor profesionale.</p> <p>2. Propune elevilor să răspundă la întrebările de la rubrica „Implică-te!”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce poți face în cazul în care ai mai multe aptitudini care sunt greu de valorificat într-o profesie? • Cunoașteți persoane, care au obținut succes nu numai în profesie dar și în alte ocupații? • Îți este cunoscut numele Antoine de Saint-Exupéry? Cine a fost el: aviator sau scriitor? • Graficul prezentat în manual reprezintă traseele ocupaționale ale lui Antoine de Saint-Exupéry. Traseul cu albastru reprezintă avansarea în cariera de pilot. Traseul cu negru reflectă cariera de scriitor. Cum credeți, ce semnificație au urcușurile și coborârile din acest grafic? 	<p>Joc didactic „Identifică persoana”</p> <p>Discuția plinară</p>
REALIZAREA SENSULUI 20 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <p>1. Explică sarcina din rubrica „Informează-te și procesează informația!”: <i>Citiți cu atenție biografia lui A. Saint-Exupery. În timpul lecturii comparați informația cu cea, prezentată în grafic. Lucrați în perechi – un partener notează în caiet evenimentele, care corespund punctelor traseului de pilot, al doilea notează evenimentele traseului de scriitor.</i> După finisarea lecturii elevii răspund împreună la întrebările de la rubrica „Comunică și decide”.</p> <p>2. Organizează discuția utilizând întrebările:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce semnificație au urcușurile și coborârile pe traseul de pilot? • Care a fost legătura dintre cele două trasee profesionale a lui Exupery? • Ce calități personale a demonstrat Exupery în cariera sa de pilot? • Ce stea l-a ghidat pe Exupery? 	<p>Lectură în perechi</p> <p>Discuție frontală</p>
REFLECȚIE 10 minute	
<p>Profesorul/profesoara propune elevilor să mediteze cât de relevant este proverbul „Cine aleargă după doi iepuri nu prinde niciunul” pentru planificarea și realizarea carierei, să formuleze argumente pro și contra și organizează o mini-dezbatere.</p>	<p>Graficul T Mini-dezbatere</p>
EXTINDERE 2 minute	
<p>Profesorul/profesoara propune elevilor să citească sarcinile de la rubrica „Acționează!” și oferă explicații suplimentare.</p>	<p>Discuție frontală</p>

Surse: <http://www.aviation-history.com/airmen/exupery.htm>

https://en.wikipedia.org/wiki/Antoine_de_Saint-Exup%C3%A9ry

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D0%AD%D0%BA%D0%B7%D1%8E%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B8,%D0%90%D0%BD%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BD_%D0%B4%D0%B5

<http://spintongues.vladivostok.com/StXchronicle.html>

TEMA 5. FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ TRASEUL PROFESIONAL

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de informare despre oportunitățile de evoluție în carieră și perspectivele pieței muncii

MESAJUL CHEIE

Pot identifica factorii care influențează cariera mea profesională, acționez pentru a-i utiliza pe cei de influență pozitivă și pentru a-i evita, diminuez pe cei de influență negativă

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele activității elevii vor putea:

- numi factorii de influență pozitivă și negativă în alegerea profesiei
- explica influența factorilor pozitivi și negativi în luarea deciziei de carieră
- identifica factorii ce influențează (pozitiv sau negativ) alegerea lor personală

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiet, fișe cu factori (de mărimea A4 – un set pentru echipa din 4 elevi), banda adezivă.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 12-15 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Formează grupuri a câte 4 persoane (elevi din două bănci vecine). Elevii prezintă reciproc rezultatele interviurilor și desenele traseelor profesionale a persoanelor intervievate. Fiecare echipă delegă un reprezentat pentru a prezenta produsul clasei. 4-5 elevi prezintă rezultatele interviului în fața clasei. 2. Organizează un <i>brainstorming</i> pentru a determina o lista de factori care influențează alegerea profesiei. <ul style="list-style-type: none"> • Ce a influențat cariera persoanelor intervievate? • Ce alți factori pot influența alegerea profesiei? <p>Ideile elevilor se notează pe tablă sau poster.</p>	<p>Activitate în grupuri mici și frontală</p> <p>Brainstorming</p>
REALIZAREA SENSULUI 17 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Propune elevilor să citească textul de la rubrică „Informează-te și Procesează informația”. În timpul lecturii să noteze cu semnul $\surd$ factorii identificați la etapa de brainstorming, adică cei cunoscuți și cu semnul + factorii noi. 2. După finisarea lecturii facilitează o discuție care contribuie la înțelegerea informației utilizând întrebările: <ul style="list-style-type: none"> • Ce factori noi ați identificat în text? • Ce impact (pozitiv sau negativ) poate avea asupra persoanei fiecare factor? • Lista de factori este definitivă sau poate fi extinsă? 	<p>Lectura individuală (SINELG simplificat)</p> <p>Discuție frontală</p>
REFLECȚIE 10 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Propune elevilor să elaboreze în grupuri a câte 4 persoane (elevii din două bănci vecine) o ierarhie a factorilor, care influențează alegerea profesiei (3 minute). 2. Organizează prezentarea ierarhiilor elaborate și solicită argumentarea deciziei. <p>Pentru a optimiza activitatea fiecare grup primește câte un set de fișe (o fișă – un factor, vezi anexa). Fișele se fixează cu bandă adezivă. Ierarhiile elaborate se afișează în fața clasei.</p>	<p>Ierarhizare</p> <p>Turul galeriei</p>
EXTINDERE 2 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Explică sarcina de bază de la rubrica „Acționează” și atenționează că fișa trebuie să fie plasată în portofoliu pentru a fi utilizată la ultima lecție din modul. 2. Pentru doritori propune sarcina opțională – „Traseu alegoric”. 	

Anexa: Lista factorilor care influențează alegerea profesiei. Fiecare factor este scris/imprimat pe o foaie A4 separată. Mărimea caracterelor trebuie să ofere posibilitatea de a citi textul din ultima bancă.

Prestigiu
Confort la locul de muncă

Dorința părinților
Posibilități de angajare

Valori
Temperament

Salariu
Program de lucru
Exemplul colegilor
Modă

Durata studiilor
Costul studiilor
Interes personal
Aptitudini

Training-uri
Burse
Școli de vară

TEMA 6. ISTORII DE SUCCES ÎN CARIERĂ

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de informare despre oportunitățile de evoluție în carieră și perspectivele pieței muncii

MESAJUL CHEIE

Știu că efortul personal este cheia succesului și îmi dezvolt calitățile necesare

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele activității elevii vor putea:

- completa „Fișa omului de succes” în baza diferitor surse de informare (articole, relatările altor persoane, interviuri directe etc.)
- identifica calitățile pe care ar trebui să le dețină o persoană pentru a avea succes în activitatea profesională
- aprecia importanța efortului personal în devenirea profesională

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiet.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 12 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Discută cu elevii despre realizarea fișei cu aprecierea factorilor: <ul style="list-style-type: none"> • Ce factori de influență pozitivă ați identificat? • Ce factori au influența negativă? • Ce dificultăți au apărut în realizarea sarcinii? 2. Oferă timp pentru prezentarea posterului elaborat opțional – în fața clasei sau, dacă sunt mai multe postere – prin Turul galeriei. 	<p>Discuție frontală</p> <p>Prezentările elevilor – Turul Galeriei</p>
REALIZAREA SENSULUI 20 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Propune elevilor să lucreze în perechi (persoana cu nr. 1 – va citi Cazul 1, iar persoana cu nr. 2 - Cazul 2 de la rubrica „Informează-te, procesează informația și exprimă-ți atitudinea”. Elevii/ele își vor relata reciproc esența studiilor de caz. 2. După finisarea activității în perechi organizează o discuție în baza cazurilor studiate. Întrebări posibile: <ul style="list-style-type: none"> • Ce factori au influențat cariera persoanelor din Cazul 1 și 2? • Ce calități personale au demonstrat personajele? • Ce a fost mai important pentru obținerea succesului: efortul personal sau factorii externi? 	<p>Activitate individuală și în perechi</p> <p>Discuție ghidată</p>
REFLECȚIE 10 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Propune elevilor se studieze „Fișa omului de succes” prezentată la rubrica „Comunică și decide” și formulează una din sarcini: <p><i>Varianta 1.</i> Simulați în perechi un interviu în baza „Fișei” cu unul din personajele studiate (un elev joacă rolul reporterului, al doilea – G. Tiniță sau E. Hariton).</p> <p><i>Varianta 2.</i> Elevii, pe rând, răspund la întrebările din Fișă bazându-se pe informația prezentată în cazul 1 sau cazul 2.</p> 	<p>Activitate în perechi</p>

EXTINDERE 2 minute	
Profesorul/profesoara <ol style="list-style-type: none"> Oferă explicații necesare pentru sarcina de la rubrica „Acționează!” Atenționează importanța reflecțiilor personale – <i>ce aș prelua de la persoana dată.</i> 	

TEMA 7. CUM SE CAUTĂ UN LOC DE MUNCĂ

COMPETENȚA SPECIFICĂ: Competența de realizare a marketingului personal și vocațional

MESAJUL CHEIE <i>Știi cum se caută un loc de muncă și pot redacta o scrisoare de intenție!</i>
--

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele activității elevii vor putea:

- enumera modalitățile de alegere a locului de muncă
- redacta o scrisoare de intenție
- argumenta importanța unei scrisori de intenție pentru dezvoltarea carierei

Materiale necesare: tabla, cretă sau postere și markere, manuale, caiet.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 13 minute	
Profesorul/profesoara <ol style="list-style-type: none"> Solicită de la elevii prezentarea ultimei componente din „Fișa omului de succes” – reflecții personale <i>ce aș prelua de la persoana dată?</i> <i>Varianta 1</i> – elevii răspund pe rând <i>Varianta 2</i> – „Carusel” – elevii formează două cercuri concentrice față în față. Timp de 15-20 secunde ei povestesc unul altuia despre ce vor prelua de la persoana intervievată. Apoi cercul extern se deplasează în direcția acelor de ceasornic. Discuția se repetă cu alt partener (dacă numărul de elevi este mare pot fi organizate 2 „carusele” concomitent). În așa fel elevii vor comunica cu cel puțin 5 persoane. Generalizează ideile elevilor cu ajutorul întrebărilor: <ul style="list-style-type: none"> • Ce lucruri comune ați auzit? • De ce ele se repetă? Propune elevilor să citească <u>individual</u> cazul de la rubrica „Implică-te!” și să identifice cel puțin 3 acțiuni care le poate realiza Maria pentru a găsi un nou loc de muncă. Propune elevilor să prezinte ideile în perechi și să realizeze o lista comună cu idei. Colectează de la fiecare pereche, pe rând, câte o idee, asigurând notarea lor pe tablă. 	<p>„Carusel”</p> <p>Discuție frontală</p> <p>GPP</p>
REALIZAREA SENSULUI 20 minute	
Profesorul/profesoara <ol style="list-style-type: none"> Formează perechi de elevi, care vor lucra împreună pe parcursul activității. Explică sarcină: <i>Lecturează textul împreună cu colegul/colega de bancă, utilizând tehnica Request.</i> Explică tehnica de lectură <i>Request</i>: <ul style="list-style-type: none"> • Elevii citesc textul și se opresc după fiecare alineat, pentru ca unul dintre parteneri să răspundă la întrebările celuilalt. • Procedura se repetă după fiecare alineat, inversându-se rolurile. La sfârșitul activității analizează demersul, adresând următoarele întrebări: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Care au fost cele mai interesante întrebări și răspunsuri?</i> • <i>Ați aflat despre acțiuni noi, care nu au fost identificate la etapa de brainstorming?</i> • <i>Care este rolul scrisorii de intenție?</i> Propune elevilor se realizeze sarcina de la rubrica „Comunică și decide!”: <i>Redactați în perechi o scrisoare de intenție pentru Maria (5 min).</i> 	<p>Lectură Request</p> <p>Activitate în perechi</p> <p>Studiu de caz</p> <p>Activitate în perechi</p>

REFLECȚIE 10 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> După realizarea sarcinii organizează o activitate de evaluare a produselor elaborate: <ul style="list-style-type: none"> <i>Două perechi vecine fac schimb de scrisori și verifică dacă ele conțin toate elemente necesare.</i> Solicită prezentarea a 2-3 modele pentru toată clasa. Facilitează discuția pentru analiza experienței acumulate: <ul style="list-style-type: none"> <i>Care din componentele scrisorii de intenție au fost mai ușor de redactat?</i> <i>Cu ce dificultăți v-ați confruntat?</i> <i>Ce elemente provoacă atenția angajatorului și pot influența decizia lui?</i> <i>De ce este important să poți elabora o scrisoare de intenție?</i> 	<p>Revizuire reciprocă</p> <p>Discuție reflexivă</p>
EXTINDERE 2 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> Explică, că abilitățile de redactare a unei scrisori de intenție sunt necesare și pentru elevii din clasa a VII-a. Ea oferă posibilitatea de a participa la diferite evenimente: cursuri, școli de vară etc. Propune elevilor să redacteze o scrisoare de intenție pentru una din școlile de vară: <ul style="list-style-type: none"> <i>„Expediție ecologică”</i> <i>„Artă și creație”</i> <i>„Tânărul consilier”</i> Profesorul atenționează că scrisorile trebuie să fie păstrate în portofoliu. 	<p>Explicație frontală</p>

TEMA 8. PROIECTAREA ACȚIUNILOR PENTRU ANUL VIITOR

COMPETENȚA | Competența de a lua decizii privind traseul educațional
SPECIFICĂ: | și profesional în baza sistemului de atitudini și valori

MESAJUL CHEIE

Am elaborat un proiect de carieră cu obiective clare și acționez pentru realizarea lor!

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La finele activității elevii vor putea:

- aprecia gradul de realizare a obiectivelor propuse la prima lecție din modul
- elabora un proiect de carieră în baza modelului propus
- oferi sugestii de îmbunătățire a proiectului de carieră a colegilor
- justifica propria decizie de carieră utilizând produsele elaborate în cadrul modulului

Materiale necesare: manuale, caiet, fiecare elev trebuie să aibă portofoliul cu produsele elaborate în cadrul modulului.

DEMERS ACȚIONAL	Metode, tehnici și forme de organizare a procesului
EVOCARE 10 minute	
<p>Profesorul/profesoara</p> <ol style="list-style-type: none"> Propune elevilor să raporteze în perechi despre gradul de realizare a obiectivelor stabilite la prima lecție din modul. Pentru analiză pot fi utilizate întrebările de la rubrica „Implică-te! ”: <ul style="list-style-type: none"> • Ce dovezi poți să prezinți pentru a demonstra realizarea obiectivelor? • Ce materiale din portofoliul personal pot demonstra că obiectivele au fost realizate? • Rezultatele obținute corespund celor preconizate sau diferă? • Ce a contribuit la realizarea obiectivelor? • Ce dificultăți ai avut în procesul de realizare a obiectivelor? • Cum a influențat acțiunile tale faptul că ai formulat obiective? Facilitează discuția reflexivă utilizând întrebările menționate. 	<p>Activitate în perechi</p> <p>Discuție reflexivă</p>

REALIZAREA SENSULUI 20 minute	
Profesorul/profesoara <ol style="list-style-type: none"> 1. Propune elevilor să citească textul de la rubrica „Informează-te...” 2. Oferă explicații necesare privind elaborarea proiectului de carieră. 3. Oferă elevilor timp (15 minute) pentru a redacta Proiectul de carieră. 	Activitate individuală
REFLECȚIE 10-14 minute	
Profesorul/profesoara <ol style="list-style-type: none"> 1. Formează grupuri a câte 5 persoane 2. Explică regulile tehnicii Revizuire circulară: <ul style="list-style-type: none"> • Proiectele de carieră vor circula spre dreapta, la fiecare membru al grupului. • Elevul/a care primește un Proiect, îl citește și fără a interveni pe text, va face comentarii/ observații/ sugestii pe o foaie anexată acestuia. • După ce a scris, îndoiaie foaia, o prinde cu o clamă și o transmite următorului elev. • Procedura se repetă până ce decizia și foaia anexată la ea ajung la autor. Autorii iau cunoștință de sugestiile colegilor/elor, redactează produsul final. 3. Prezintă exemplele comentariilor posibile: <ul style="list-style-type: none"> • propune unele calități personale, care nu sunt reflectate în text • propune încă o profesie/ocupație care i se potrivește autorului planului • completează lista dificultăților posibile • comentează obiectivele – cât de specifice sunt, dacă este posibil de măsurat rezultatul preconizat, dacă este clar timpul în care el trebuie să fie realizat • propune idei pentru îmbunătățirea obiectivelor 4. După finisarea lecturii organizează discuția reflexivă cu ajutorul întrebărilor: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ce lucruri interesante ați observat în proiectele colegilor?</i> • <i>Ce comentarii interesante ați primit de la colegi?</i> • <i>Ce idei pentru îmbunătățirea proiectului personal aveți acum?</i> 	Revizuire circulară
EXTINDERE 1 minut	
Profesorul/profesoara <ol style="list-style-type: none"> 1. Atenționează asupra importanței Proiectului de carieră elaborat 2. Încurajează elevii să implementeze Proiectul de carieră 	Frontal

MATERIALE PENTRU ELEVII CLASEI A VII-a

elaborate în cadrul proiectului

”Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră”
(REVOCC)

CUPRINS

Nr	Teme	Nr de ore	Pagina
TEMA 1.	OBIECTIVELE PROIECTULUI DE CARIERĂ	1	20
TEMA 2.	TEMPERAMENTUL ȘI PROFESIA	1	23
TEMA 3.	ÎN CE PROFESII POT FI BUN	1	26
TEMA 4.	TRASEE PROFESIONALE PARALELE	1	31
TEMA 5.	FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ TRASEUL PROFESIONAL	1	35
TEMA 6.	ISTORII DE SUCCES ÎN CARIERĂ	1	38
TEMA 7.	CUM SE CAUTĂ UN LOC DE MUNCĂ	1	41
TEMA 8.	PROIECTAREA ACȚIUNILOR PENTRU ANUL VIITOR	1	43

TEMA 1. OBIECTIVELE PROIECTULUI DE CARIERĂ

MESAJUL CHEIE

Stabilesc obiective specifice, măsurabile și realiste pentru a asigura realizarea visului meu profesional!

La finalul lecției vei putea:

- explica diferența dintre obiective pe termen lung și obiective pe termen scurt
- formula cel puțin 3 obiective pe care le vei realiza pe parcursul studierii modului
- aprecia corectitudinea formulării obiectivelor și importanța lor în realizarea visului profesional

IMPLICĂ-TE!

- Ce profesie/ocupație îți pare atractivă?
- Descrie activitățile pe care le-ai întreprins în ultimele 6 luni pentru a te pregăti de profesia/ocupația ce ai dori să o ai în viitor.
- Ce rezultate concrete ai obținut?

Comentează citatul lui Antoine Saint-Exupery din perspectiva proiectării carierei: **„Călătorul care escaladează muntele său în direcția unei stele, dacă se lasă absorbit prea mult de problemele sale de escaladare, riscă să uite care stea îl ghidează”**

- Ce reprezintă o stea în proiectarea carierei?
- Ce semnifică muntele?
- Care ar putea fi „problemele de escaladare”?

INFORMEAZĂ-TE!

Obiectivele proiectului de carieră

Proiectul de carieră este un instrument care ajută la sistematizarea și coordonarea eforturilor și acțiunilor tale îndreptate spre realizarea visului. El identifică scopurile și obiectivele pe termen scurt și pe termen lung. Obiectivele pe termen lung (ele deseori să numesc „obiective generale”) sunt cele care pot fi realizate pe parcursul mai multor ani. De exemplu:

1. *Vreau să devin medic și pentru aceasta voi acumula cât mai multă informație despre această profesie sau*
2. *Vreau să-mi dezvolt abilitățile care sunt importante pentru a deveni un medic bun.*

Obiectivele pe termen scurt sunt niște pași pentru realizarea obiectivelor pe termen lung. Ele se realizează timp de câteva luni. De exemplu, pentru primul obiectiv general formulat mai sus putem propune câteva obiective pe termen scurt:

- *timp de 3 luni mă voi întâlni cu trei persoane care practică medicina și voi afla de la ei despre lucrurile care le plac și care îi deranjează în această profesie*
- *timp de o lună voi acumula informația despre diferite specializări în domeniul medicinei și voi construi un cluster/ciorchine pentru specializările identificate*
- *timp de 2 luni voi privi filme, voi citi cărți despre medici, voi discuta cu mai multe persoane (medici și pacienți) pentru a elabora o listă cu abilități care sunt foarte importante pentru a fi un medic bun.*

Ați observat, că obiectivele pe termen lung sunt mai vagi, ele indică mai mult direcția și mai puțin rezultatul concret. Obiectivele pe termen scurt sunt concrete, descriu rezultatele așteptate și termenul în care acestea trebuie să fie atinse. Anume din acest motiv obiectivele pe termen scurt sunt foarte importante în atingerea scopului final. În proiectarea carierei, obiectivele pe termen scurt îți oferă posibilitatea să înțelegi cât de valoros este obiectivul de termen lung, cât

de corect a fost el stabilit, cât de mult se potrivește aptitudinilor și valorilor tale.

În formularea obiectivelor pe termen scurt trebuie să ții cont de 4 aspecte importante:

1. Care va fi rezultatul așteptat?
2. Cum vei măsura rezultatul?
1. În cât timp el trebuie să fie atins?
2. Cât de mare este șansa ca rezultatul dorit să fie atins?

PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

- Care este diferența dintre obiectivele pe termen lung și cele pe termen scurt?
- Care din obiectivele prezentate în citatul de la începutul temei pot fi asociate cu o stea?
- Verifică, dacă obiectivul prezentat mai jos corespunde cerințelor de formulare a obiectivelor pe termen scurt:

Voi afla ce profesii mi se potrivesc, aplicând testul psihologic.

COMUNICĂ, DECIDE ȘI EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

Studiază subiectele propuse pentru modulul „Dezvoltarea personală și proiectarea carierei”. Analizează rezultatele așteptate și mesajele prezentate la începutul fiecărei teme. Formulează cel puțin 3 obiective pe care le poți realiza în timpul studierii modulului dat.

Prezintă colegului obiectivele formulate de tine, pentru a verifica dacă acestea corespund cerințelor:

- indică un rezultat concret
- acest rezultat poate fi măsurat
- este indicat timpul realizării
- rezultatul este posibil de atins

Dacă este necesar, reformulează obiectivele și notează-le în caiet.

La ultima lecție din acest modul vei raporta gradul de realizare a obiectivelor stabilite.

ACȚIONEAZĂ!

Fă primul pas în realizarea obiectivelor stabilite: realizează testul despre personalitatea ta. Fiecare om are un set de trăsături personale cu care se naște. Ele se manifestă în modul prin care persoana reacționează la lumea din jur: rapid sau lent, exploziv sau calm etc. Aceste caracteristici tipice definesc **temperamentul**. Psihologii evidențiază patru tipuri de bază a temperamentului: **colericul, sangvinicul, flegmaticul,**

melancolicul.

Nu există temperamente bune sau rele, fiecare tip are avantajele și limitele sale, în dependență de circumstanțele în care ele se manifestă.

TEST. Răspunde la fiecare set de întrebări. Pentru fiecare răspuns „Da” notează cu cifra „1”, pentru fiecare răspuns „Nu” - notează cu cifra „0”.

I - A		
Nr	Afirmații	Puncte
1	Ești neliniștit/ă, nestăpânit/ă, uneori impulsiv/ă	
2	Îți ieși repede din fire, fiind înclinat/ă spre explozii afective (furie, tristețe)	
3	Ai sentimente puternice și durabile, dar ești instabil/ă în ceea ce spui și faci	
4	Îți irosești „în vânt” energia	
5	Periodic, ești cuprins/ă de stări de oboseală și indispoziție	
6	Îți place să fi „sufletul companiei”, să fi în centrul atenției	
7	Ești pasionat/ă, încăpățânat/ă	
8	Îți place să înfrunți greutăți, să opui rezistență, să fii primul/prima	
9	Îți place să înfrunți obstacole și nu cedezi până nu câștigi	
Total puncte		

II - B		
Nr	Afirmații	Puncte
1	Ești vioi/vioaie, energic/ă	
2	Ai o mare capacitate de adaptare la orice împrejurare	
3	Buna dispoziție te însoțește mereu	
4	Stabilești cu ușurință contacte cu alte persoane	
5	Ai remarcat că nu ești înclinat/ă spre sentimente puternice și stabile	
6	Ești activ/ă, vesel/ă	
7	Ești vorbăreț/vorbăreață, guraliv/ă	
8	Te angajezi ușor într-o activitate anumită	
9	Frecvent simți lipsă de concentrare și de aprofundare	
Total puncte		

III - C		
Nr	Afirmații	Puncte
1	Ai un calm aproape de „neclintit”	
2	Ești răbdător/oare, meticulos/oasă și perseverent/ă	
3	Te concentrezi la activitatea ta	
4	Ești înclinat/ă spre sentimente și obișnuințe foarte stabile	
5	Înlocuiești reacțiile emoționale și impulsive cu indiferență	
6	Poți fi un prieten/ă de încredere	
7	Ai înclinația de a fi calculat, uneori, peste măsură	
8	Îți place comoditatea în locul spontaneității	
9	Ai tendința de a fi mereu mulțumit/ă „cu puținul”	
Total puncte		

IV - D		
Nr	Afirmații	Puncte
1	Ai un comportament calm/ă și nu ești agitat/ă	
2	Îți place să analizezi și să gândești mult timp	
3	Ușor te emoționezi și orice glumă la adresa ta te poate face să plângi	
4	Ești, în general, nesociabil/ă, iubești să fii mai mult „în lumea proprie”	
5	Sârguința și conștiinciozitatea te caracterizează	
6	Poți opune rezistență stărilor de încordare și suprasolicitare	
7	Ești deseori neîncrezut/ă în forțele proprii	
8	Ai simțul datoriei și al responsabilității	
9	Ești capabil/ă de sentimente durabile și profunde	
Total puncte		

Bravo, ai trecut testul cu brio!

Ai adunat pentru fiecare tip de temperament răspunsurile cu ”DA” și acum transcrie din tabelele completate punctajul acumulat la fiecare cod pentru a identifica temperamentul tău specific.

Cod	Temperament	Puncte acumulate
I - A	Temperamentul coleric	
II - B	Temperamentul sangvinic	
III - C	Temperamentul flegmatic	
IV - D	Temperamentul melancolic	

Rezultatul poate varia între 1 și 9 puncte.

Cel mai mare punctaj determină care este temperamentul tău. Dacă ai obținut la 2 temperamente punctaj egal, aceasta înseamnă că ai un temperament combinat.

NB! Păstrează rezultatele acumulate la test în Portofoliu!

TEMA 2. TEMPERAMENTUL ȘI PROFESIA

MESAJUL CHEIE

Cunosc particularitățile temperamentului meu și selectez profesii potrivite!

La finalul lecției vei putea:

- explica specificul fiecărui tip de temperament
- identifica profesiile care se potrivesc tipului tău de temperament
- identifica situații și profesii în care anumite caracteristici ale temperamentului prezintă un avantaj sau creează dificultăți
- explica importanța cunoașterii temperamentului propriu în proiectarea carierei

IMPLICĂ-TE!

- Care sunt rezultatele testului? Ce tip de temperament ai?
- Cum crezi, există vre-o legătură între temperament și profesii?
- În ce constă această legătură?
- Cum crezi, pot oare oamenii cu temperamente diferite practica aceeași profesie?

INFORMEAZĂ-TE și PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

Studiază textul. În timpul lecturii identifică un simbol grafic cu care poate fi asociat fiecare tip de temperament. Identifică situații în care caracteristicile specifice

a temperamentului devin avantajoase pentru practicarea unei profesii și situații în care ele creează anumite dificultăți. Prezintă informația studiată în tabel după modelul prezentat mai jos:

Temperamente	Simbol	Avantaje	Dificultăți
Colericul			
Flegmaticul			
Sangvinicul			
Melancolicul			

Caracteristica Colericului. Colericii au multă energie. Greutățile nu-i sperie ci îi motivează să își ia avânt și să vină cu idei inovative. Când această energie este canalizată corect, pot fi foarte eficienți și productivi. Sunt în general persoane puternice și dure. Încă din copilărie nu se sperie de pedepse. Sunt comunicativi, le place să fie în centrul atenției. Colericii au tendința de a se impune, deseori le place să discute în contradictoriu, de aceea se ceartă des și găsesc întotdeauna o mulțime de argumente. Uneori sunt tratate ca persoane agresive și insensibile, pentru că fac declarații aspre și nu se gândesc că vorbele și acțiunile lor pot ofensa oamenii sensibili din jurul lor. Deseori colericii sunt copleșiți de stări emoționale instabile: sunt dispuși să muncească mult și cu entuziasm în condiții când ei singuri iau decizii și situațiile de muncă se schimbă des. Munca de rutină le provoacă plictiseală și dezamăgire.

Cele mai potrivite profesii pentru colerici sunt: designer, artist, bucătar, manager de vânzări, întreprinzător, jurnalist-reporter, anchetator, pompier, avocat, activist civic sau de partid, navigator, salvator, medic de urgență, militar-cercetaș, chelner etc., **nu suportă** muncile meticuloase și singuratiche, cum sunt arhivar, meteorolog, muncitor la conveier, operator IT, educator, pădurar, apicultor.

În general, colericii vor avea succes în profesii care solicită multă comunicare, flexibilitate, inovație și mai puțin lucrul cu tehnica și documente.

Caracteristica Sangvinicului. Este o fire deschisă, comunicativă, își menține rezistența și echilibrul psihic în orice condiții, situațiile dificile le suportă fără „crize emoționale”. Ei sunt prietenoși, vorbăreți și sensibili la nevoile celor din jur. Oamenii se simt bine în preajma lor. De aceea, o serbare sau o întrunire socială tinde să devină plictisitoare fără prezența lor. Se deosebesc prin echilibru, rapiditatea mișcărilor și vorbirii și au mereu bună dispoziție, totodată se evidențiază prin calm, stăpânire de sine. Înțeleg repede ceea ce e nou, își comutează cu ușurință atenția. Sangvinicul este o persoană iute, foarte productivă, dar atunci când are o ocupație interesantă. Este sociabil, optimist și nu se jenează nici într-un mediu nou. Cu toate acestea are capacitatea redusă de autoorganizare și nu respectă cu exactitate regulile.

Cele mai potrivite profesii pentru sangvinici sunt: psiholog, profesor, educator, organizator, chelner. Ei pot fi excelenți ingineri, fermieri, comercianți, lideri politici, scriitori, jurnaliști, artiști, aviatori, militari, polițiști.

Are capacitate de muncă stabilă care oferă posibilitate de avansare în mai multe profesii atât legate de munca intelectuală cât și cea fizică. Ușor se adaptează la orice grafic de lucru și inovații. Totuși are nevoie de reglementare clară și sarcini bine determinate. Fiind destul de compatibil și

universal, sangvinicul rezistă mai greu la munci care necesită multă răbdare și atenție îndelungată, cum ar fi reparator al tehnicii (telefoanelor mobile, calculatoarelor, radiourilor) giuvaer, florist etc.

Caracteristica Flegmaticului. Este o persoană lentă și foarte calmă în tot ceea ce face. Flegmaticii nu le cauzează altora dureri sufletești și nu rostesc cuvinte pripite, pe care să le regrete mai târziu. Datorită naturii lor calme, ei pot lucra chiar și în condiții de presiune psihică. Flegmaticii sunt buni consilieri. Lor nu le place să vadă cum alți oameni se ceartă. Ei sunt buni diplomați. Flegmaticii sunt oameni care te pot concedia dintr-o slujbă fără să te simți jignit sau să fii mânios. Chiar dacă sunt foarte ocupați, chiar dacă își îndeplinesc toate sarcinile, flegmaticii deseori lasă impresia că nu se ocupă cu nimic. Are progrese în munca de lungă durată. Flegmaticul nu-și consumă forțele în zadar și duce la bun sfârșit lucrul început. Flegmaticii sunt perfecți pentru munci singuraticе, de birou, monotone deoarece nu se plictisesc de ele. Flegmaticii se obișnuiesc repede cu oamenii și situațiile noi. Ei colaborează cu oricine și preferă algoritmul de muncă bine reglementat, sarcini clare cu termeni de realizare bine cunoscute. Cu greu suportă haosul și condiții de force-majeure.

Cele mai potrivite profesii pentru flegmatici sunt: economist, contabil, medic terapeut, chirurg, colaborator științific, mecanic. Ei pot fi buni funcționari, cercetători, laboranți, învățători și profesori, geologi, meteorologi, electroniști, mecanici, muncitori la bandă, fermieri, astronomi, astrologi, psihologi etc. Profesiile, care solicită improvizare, activitatea în condiții mereu schimbătoare cum ar fi agent de vânzări, reporter, animator nu sunt recomandabile pentru flegmatici.

Caracteristica Melancolicului. Melancolicii au o puternică energie emoțională. Ei percep la fel de bine emoțiile proprii și sentimentele altora. Aceasta uneori provoacă tensiune, încordare, îngrijorare. Dacă nu învață să-și disciplineze emoțiile, ei nu vor reuși să lucreze în condiții de presiune psihică. Ei nu pot tolera critica și suferă când sunt insultați, disprețuiți sau desconsiderați. Melancolicii nu pot să uite ușor o mustrare, o umilință sau o dojană, și au tendința să se gândească mult la ea. Au nevoie de sprijin și încurajare, în special când comit o greșală sau în alte situații dificile.

Melancolicii au în general o conștiință strictă și autoritară. Dacă nu-și urmează cu exactitate conștiința, ei vor avea puternice sentimente de vinovăție. Aceste standarde înalte îi ajută să facă lucruri excelente, uneori chiar perfecte. Însă standardele lor sunt atât de înalte, încât cu greu ar putea cineva să trăiască conform lor.

Melancolicii cu ușurință pot lucra singuri, preferă condiții stabile de muncă, sunt foarte atenți la detalii, demonstrează creativitate și perseverență. Pentru ei calitatea produsului este mult mai importantă decât cantitatea.

Melancolicul este un bun specialist în profesii care cer spirit de observație, capacitate de analiză, meticulozitate și răbdare: pictor, sculptor, scriitor, jurnalist, cercetător, agronom, istoric, scenarist, profesor, psiholog, programator, corector, zugrav, strungar, lăcătuș, veterinar, contabil. Nu sunt potrivite profesii care solicită comunicarea excesivă cu numărul mare de persoane, cum ar fi agent publicitar, sau profesii în cadrul cărora există ierarhie strictă (armată, poliție etc.).

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

1. Elaborați lista profesiilor care se potrivesc persoanelor cu diferite temperamente.
2. Explicați cum este posibil ca aceleași profesii să se potrivească persoanelor cu temperamente diferite.
3. Ce avantaje sau dezavantaje există pentru colectivele în care învață/lucrează persoane cu temperamente diferite sau similare?
4. Identificați ce profesii se potrivesc fiecărui membru a grupului. Explicați decizia în 2-3 propoziții.

ACȚIONEAZĂ!

Propune testul pentru identificarea temperamentului unei persoane adulte apropiate (părinții, rude, profesori, vecini etc.), care are anumite succese în viața profesională și cu care poți să discuți liber și sincer.

Apoi, după stabilirea tipului de temperament, realizează un interviu.

Utilizează întrebările propuse mai jos:

1. În ce măsură profesia pe care o practică corespunde temperamentului?
2. Ce calități personale l-au ajutat să se încadreze și să avanseze în profesie?
3. Ce calități au fost dezvoltate în procesul de avansare în carieră?

Prezintă persoanei date rezultatele testului tău și profesiile care prezintă interes pentru tine. Solicită opinia despre tine:

4. Ce calități vede persoana la tine?
5. În ce măsură aceste calități se potrivesc profesiilor dorite?
6. La ce calități trebuie să mai lucrezi, să le mai dezvolți?

NB! Notează opinia și sugestiile oferite și păstrează-le în portofoliu deoarece le vei utiliza la ultima lecție din modul.

TEMA 3. ÎN CE PROFESII POT FI BUN

MESAJUL CHEIE

Descopăr interesele și preferințele profesionale și identific domeniile în care pot să obțin succes!

La finalul lecției vei putea:

- identifica preferințele și potențialul pentru viitoarea profesie
- identifica cel puțin trei domenii care corespund intereselor și potențialului personal
- explica necesitatea implicării în mai multe activități pentru a descoperi interesele și potențialul propriu

IMPLICĂ-TE!

Citește cu atenție frazele de mai jos. Alege 3 și continuă în scris frazele selectate:

Aș putea fi pădurar pentru că . . . .

Aș putea fi doctor pentru că . . . .

Aș putea fi marinar pentru că . . . .

Aș putea fi cântăreț pentru că . . . .

Aș putea fi profesor pentru că . . . .

Aș putea fi economist pentru că . . . .

Aș putea fi jurnalist pentru că . . . .

Aș putea fi tâmplar pentru că . . . .

Aș putea fi asamblor pentru că . . . .

Aș putea fi instalator pentru că . . . .

Aș putea fi consilier financiar pentru că . . . .

Aș putea fi casier pentru că . . . .

Aș putea fi pilot pentru că . . . .

Aș putea fi fermier pentru că . . . .

Aș putea fi comerciant pentru că . . . .

Aș putea fi agent comercial pentru că . . . .

Aș putea fi ospătar pentru că . . . .

Aș putea fi polițist pentru că . . . .

Aș putea fi croitor pentru că . . . .

Aș putea fi șofer pentru că . . . .

Aș putea fi bucătar pentru că . . . .

Aș putea fi dulgher pentru că . . . .

Aș putea fi vânzător pentru că . . . .

Aș putea fi un arhitect pentru că . . . .

Aș putea fi bodyguard/agent de pază pentru că . . . .

1. Prezintă frazele colegului de alături și explică decizia ta.
2. Împreună determinați criteriile, în baza cărora au fost selectate profesiile (de exemplu – în funcție de interese, activități care aduc plăcere, exemplul părinților sau altor persoane adulte, calitățile personale, cunoștințe și abilități etc.)

INFORMEAZĂ-TE și PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

- După citirea fiecărui aliniat, notează în caiet comentarii de tipul „Cred că acest tip mi se potrivește/nu mi se potrivește pentru că...” și „Cred că mama (tata sau altă

persoana cunoscută) aparține acestui tip deoarece...”

John Holland, profesor emerit la Universitatea Johns Hopkins (SUA), și-a dedicat întreaga viață studiilor despre satisfacția oamenilor de la profesia aleasă, modului de alegere a profesiei și motivelor succesului oamenilor în carieră. Drept rezultat, el a elaborat teoria care afirmă că oamenii au succes și satisfacție de la munca realizată, în cazul în care profesia, mediul specific de muncă, se potrivește intereselor și preferințelor lor.

John Holland a clasificat oamenii, în funcție de interesele lor, în 6 domenii de bază.

Persoane realiste. Ei sunt practici, emoțional stabili. Se descurcă bine cu instrumentele și mașinile. Le place activitatea în aer liber, resping ideile radicale, le place să construiască și să repare, să muncească folosind mâinile lor dibace. Alegând între munca care presupune comunicare cu oameni și munca care presupune contactul cu obiecte materiale, o preferă pe a doua. Evită sarcinile care necesită abilități intelectuale avansate, artistice sau sociale. Preferă profesiile tehnice, agricole sau meșteșugărești, cu activități care implică lucrul cu mașinile, o activitate fizică (de exemplu, sport) etc. **Posibile profesii:** mecanic, arheolog, inginer mecanic, tâmplar, constructor, tehnician dentar, electrician, fermier, pompier, bijutier, optician, polițist, instalator etc.

Persoanele investigatoare sunt curioase, preferă activități de investigare. Le plac activitățile intelectuale, în care este posibil de analizat mai multe idei și de rezolvat probleme teoretice, nu le plac regulile, au înclinații spre știință. Preferă mai bine să lucreze singuri decât în echipă, sunt originali și creativi, independenți, raționali și pasionați de soluționarea problemelor. Preferă sarcinile științifice, teoretice (de exemplu, cititul, algebra, colecționarea de obiecte) și activități creatoare cum ar fi sculptura, pictura, muzica. **Posibile profesii:** antropolog, biolog, chimist, fizician, informatician, inginer de sistem, economist, geograf, geolog, consultant management, farmacist, psiholog etc.

Persoanele artistice sunt sensibile, originale și interacționează cu mediul folosind forme și produse ale artei. Sunt creativi, impulsivi, se bazează pe impresii subiective, preferă să lucreze singuri, nu le plac spațiile închise. Preferă profesiile muzicale, artistice dramatice și nu le plac activitățile care implică muncă fizică, reguli stricte, au nevoie de exprimare și comunicare individuală. **Posibile profesii:** designer (de publicitate, modă, spații interioare), actor, arhitect, profesor de teatru, dans, jurnalist, fotograf, grafician, editor etc.

Persoanele sociabile preferă să intre în contact cu alții. Sunt prietenoși, generoși, le place să ajute și să învețe pe alții. Acestea caută interacțiunea socială în mediul educațional, terapeutic și religios. Se consideră persoane sociabile, vesele, cu simțul responsabilității. Le place să fie în centrul atenției, să conducă oamenii. **Posibile profesii:** antrenor, profesor, psiholog, asistent medical, medic, polițist, coafor, asistent socială, logoped etc.

Persoanele întreprinzătoare au spirit de inițiativă și aventură, le place să organizeze, să conducă grupul, să lucreze în echipă. Au nevoie de putere și de recunoașterea calităților de către cei din jur. Sunt vorbărețe, energice, entuziaste, au încredere în sine și capacități de convingere. Evită activitățile de cercetare și activitățile ce presupun munca de rutină sau munca de executant.

Posibile profesii: manager, agent de publicitate, vânzător de automobile, agent de asigurări, jurnalist, avocat, procuror, agent de turism, specialist în relații cu publicul etc.

Persoanele convenționale au nevoie de aprobarea celor din jur. Creează o impresie bună deoarece sunt ordonate, sociabile, corecte, manifestă respect față de lege și autorități. Atașarea de reguli limitează creativitatea lor. Ei sunt buni executanți, cu abilități administrative. Se adaptează greu la o activitate, dacă nu sunt clar stabilite cerințele. Preferă ocupații de funcționari cu activități stabile și bine definite, acordă o importanță deosebită chestiunilor economice, au mai mult calități matematice decât verbale.

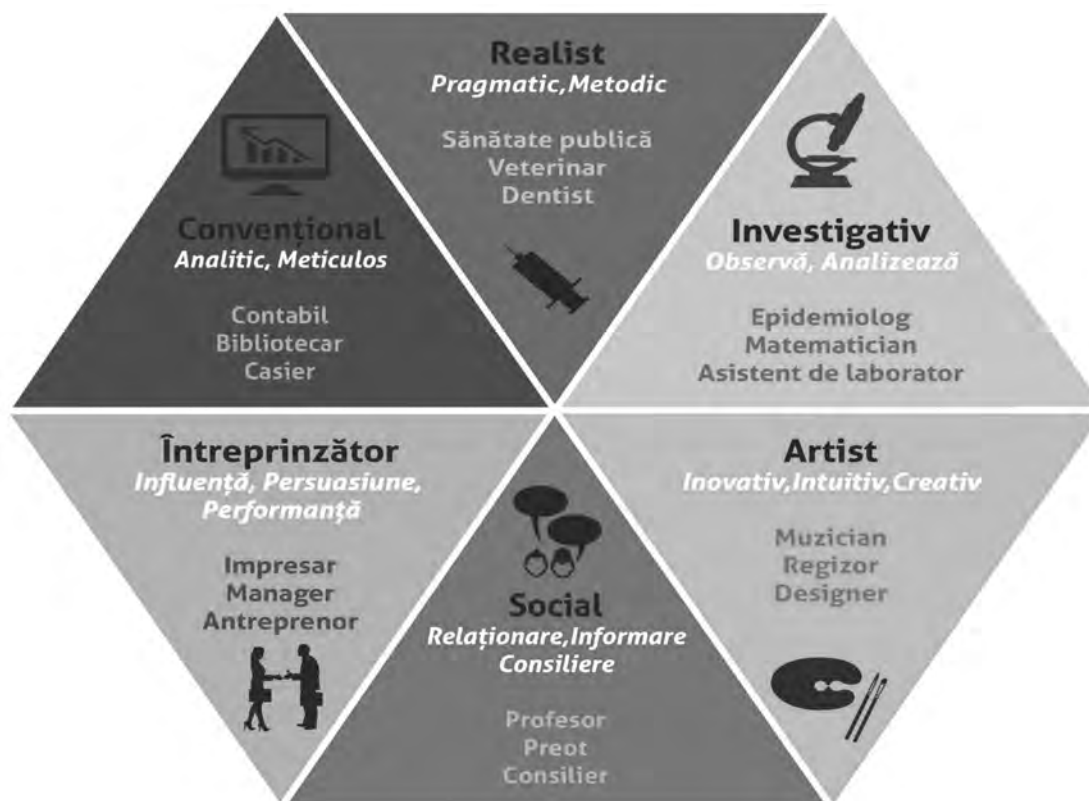
Posibile profesii: asistent administrativ, contabil, casier, operator calculator, analist financiar, secretar, bibliotecar, operator telefonie etc.

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

1. Prezintă colegului comentariile tale. Împreună identificați, ce tip (sau mai multe tipuri) îți corespunde.
2. Analizați împreună hexagonul lui Holland. Acest model prezintă grafic relațiile dintre diferite domenii. Categoriile care sunt apropiate în hexagon se aseamănă cel mai mult. Aceasta înseamnă că în planificarea carierei poți să te îndrepti și spre domeniile învecinate. Diferențele dintre categoriile diametral opuse sunt foarte mari, respectiv și ocupațiile sunt mai puțin indicate.

Identificați cel puțin 3 domenii învecinate care pot fi utile pentru proiectarea carierei.

EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

Formulează, împreună cu colegul de alături mai multe întrebări pentru a identifica tipul intereselor personale. Răspunsurile la întrebări pot fi numai *Da* sau *Nu*.

Utilizează modele:

- Poate lucra persoana care aparține acestui tip în calitate de pădurar?
- Persoana de acest tip preferă comunicarea cu oamenii?
- Îi place persoanei date să fie lider?

ACȚIONEAZĂ!

1. Realizează testul psihologic adaptat după Holland.
2. După realizarea testului completează o fișă după modelul dat:
Conform rezultatelor testului cel mai mare punctaj am obținut la (descrie tipul/tipuri)....

Cred că aceste rezultate se confirmă prin următoarele fapte (descrie cel puțin 3 fapte din viața ta care confirmă interesele și preferințele tale, în caz de necesitate apelează pentru ajutor la părinți, profesori, prieteni – persoane care te cunosc bine).

De exemplu – rezultatele testului arată că aparții tipului realist. O faptă care confirmă acest rezultat este: am grijă de bicicleta mea, pot să o repar singur și am reparat bicicleta prietenului meu.

NB! Păstrează fișa în portofoliu!

Opțional. Descrie succint interesele, preferințele și calitățile personale (5-6 enunțuri). Utilizează în această descriere 2-3 idei din test și 2-3 fapte reale din viața ta. În baza acestei descrieri, alte persoane ar trebui să ghicească despre cine este vorba.

Chestionarul intereselor profesionale, adaptat după HOLLAND

(Apelează la ajutorul părinților sau a profesorului, dacă-ți sunt neclare unele afirmații)

Instrucțiune: răspunde cu "Da" - la enunțurile cu care ești de acord/ți place și cu "Nu" la cele care nu-ți plac, nu te interesează. Fiecare "Da" – este apreciat cu 1 punct.

A. Îmi place/Nu îmi place

1. Să repar obiecte electrice
2. Să repar automobile
3. Să repar diverse instrumente
4. Să fac obiecte din lemn
5. Să cresc animale într-o fermă
6. Să folosesc utilaje pentru prelucrări metalice
7. Să fiu ghid la vânătoare sau la pescuit
8. Să urmez un curs de vânzări
9. Să urmez un curs de desen tehnic
10. Să urmez un curs de prelucrare a lemnului
11. Să urmez un curs de auto mecanică

Adună punctele: _____

B. Îmi place/Nu îmi place

1. Să citesc cărți sau reviste științifice
2. Să lucrez într-un laborator
3. Să lucrez la un proiect științific
4. Să fac o cercetare
5. Să lucrez cu un instrument de laborator și substanțe chimice

6. Să citesc despre subiecte deosebite din pură curiozitate
7. Să aplic matematica în probleme practice
8. Să urmez un curs de fizică
9. Să urmez un curs de chimie
10. Să urmez un curs de matematică
11. Să urmez un curs de biologie

Adună punctele: _____

C. Îmi place/Nu îmi place

1. Să schițez, să desenez, să pictez
2. Să joc într-o piesă de teatru
3. Să fac design de mobilier sau vestimentar
4. Să cânt într-o formație, grup sau orchestră
5. Să cânt la un instrument muzical
6. Să scriu pentru o revistă sau un ziar
7. Să fac portrete sau fotografii
8. Să scriu romane sau piese de teatru
9. Să scriu sau să citesc poezii
10. Să urmez un curs de artă
11. Să fac aranjamente muzicale sau să compun muzică de orice gen

Adună punctele: _____

D. Îmi place/Nu îmi place

1. Să mă aflu în compania unor educatori sau terapeuți importanți
2. Să citesc cărți sau articole sociologice
3. Să lucrez pentru Crucea Roșie
4. Să îi ajut pe alții în problemele lor personale
5. Să am grijă de copii
6. Să studiez delincvența juvenilă
7. Să predau la colegiu sau la facultate
8. Să citesc cărți de psihologie
9. Să ajut persoanele cu dizabilități
10. Să urmez un curs de relații umane
11. Să predau la liceu

Adună punctele: _____

E. Îmi place/Nu îmi place

1. Să influențez pe ceilalți
2. Să vând ceva
3. Să inițiez propriile mele afaceri
4. Să învăț strategii pentru succesul în afaceri
5. Să particip la un curs pe teme de vânzări
6. Să particip la un curs de administrație și conducere
7. Să fiu manager de proiect
8. Să supervizez (să controlez) munca altora
9. Să întâlnesc persoane cu funcții de conducere și lideri
10. Să conduc un grup pentru a-și atinge scopurile
11. Să conduc o campanie politică

Adună punctele: _____

F. Îmi place/Nu îmi place

1. Să completez formulare de impozite și taxe
2. Să dactilografiez diverse documente și scrisori
3. Să operez cu numere în afaceri și contabilitate
4. Să lucrez cu orice fel de mașină de calcul
5. Să țin evidența detaliată a cheltuielilor
6. Să pun la punct un sistem de evidență
7. Să urmez un curs de afaceri
8. Să urmez un curs de contabilitate
9. Să urmez un curs de matematică aplicată în comerț
10. Să operez la calculator
11. Să țin o evidență a materialelor sau a produselor

Adună punctele: _____

Determinarea rezultatului: Calculează răspunsurile „DA” și află ce tip de personalitate ai. Cel mai mare punctaj reprezintă indicatorul care-ți arată tipul de personalitate.

Coloana A: Tipul Realist, nr. de puncte: _____

Coloana B: Tipul Investigativ, nr. de puncte: _____

Coloana C: Tipul Artistic, nr. de puncte: _____

Coloana D: Tipul Social, nr. de puncte: _____

Coloana E: Tipul Întreprinzător, nr. de puncte: _____

Coloana F: Tipul Convențional, nr. de puncte: _____

Este posibil să acumulezi punctaj înalt la mai multe tipuri. Aceasta reprezintă un avantaj care-ți arată că poți fi bun în mai multe domenii și corespunzător poți mai ușor să-ți găsești profesia pe plac.

Este posibil că punctajul tău maxim să nu depășească 5 puncte. Acest fapt poate fi interpretat că ai puțină experiență pentru a te pronunța ferm despre interesele și calitățile personale. Încearcă mai multe domenii și tipuri de activități pentru a te descoperi pe sine!

TEMA 4. TRASEE PROFESIONALE PARALELE**MESAJUL CHEIE**

În viață sunt posibile mai multe trasee profesionale. Acționează și vei obține succes în toate!

La finalul lecției vei putea:

- identifica corelația dintre traseul profesional a unei persoane și evenimentele din viața acesteia
- identifica calitățile personale care contribuie la obținerea succesului în carieră
- explica avantajele și riscurile dezvoltării mai multor trasee profesionale

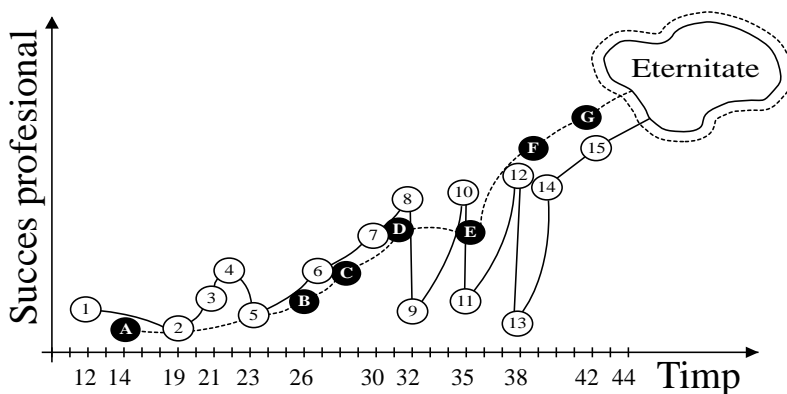
Vocabular

Traseu profesional – este un parcurs a acțiunilor pe care le realizează o persoană pentru a atinge treapta cea mai înaltă în profesie sau într-un domeniu ocupațional. **În urma analizei activităților deja realizate** restabilim *traseul profesional*. La etapa de planificare a carierei construim un *traseul profesional dorit*.

IMPLICĂ-TE!

- Ce poți face în cazul în care ai mai multe aptitudini care sunt greu de valorificat într-o profesie?
- Cunoști persoane, care au obținut succes nu numai în profesie dar și în alte ocupații?
- Îți este cunoscut numele Antoine de Saint-Exupéry? Cine a fost el: aviator sau scriitor?
- Graficul prezentat mai jos reprezintă traseele ocupaționale ale lui Antoine de Saint-Exupéry. Traseul marcat cu cifre reprezintă avansarea în cariera de pilot. Traseul marcat cu litere reflectă cariera de scriitor. Cum crezi, ce semnificație au urcușurile și coborârile din acest grafic?

INFORMEAZĂ-TE ȘI PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

- Citește cu atenție biografia concisă a lui Antoine de Saint-Exupéry. În timpul lecturii compară informația cu cea prezentată în grafic. Notează în caiet evenimentele, care corespund punctelor pe grafic (un punct – un eveniment). Informația poate fi aranjată în tabel:

nr	Evenimente din viață
1	
2	
...	

Antoine de Saint-Exupéry, născut la 29 iunie 1900, la vârsta de 12 ani pentru prima dată a urcat în cabina avionului, condus de unul din pionierii aviației franceze Gabriel Wroblewski-Salvez. Acest prim zbor a dat startul visului și pasiunii lui pentru aviație pe parcursul întregii vieți.

A făcut studii la diferite licee în Franța, și apoi, după începutul războiului mondial, în Elveția. A avut succese la disciplinele exacte, iar la vârsta de 14 ani scrie în jurnalul școlar prima sa poveste. În anul 1919, după finisarea liceului, el încercă să susțină examenele la Academia Franceză de marinari, care la fel pregătea și aviatori, dar

a fost respins. A devenit student la Academia de Arte unde timp de 15 luni a studiat arhitectura. În anul 1921 a lăsat studiile pentru a face serviciul militar. A devenit soldat la un regiment de cavalerie. Tot în perioada aceasta, el a luat ore particulare de pilotare a avioanelor și după obținerea livretului de pilot este transferat în Forțele Ariene ale Franței. Cariera lui de pilot-militar nu a fost lungă: în anul 1923, în rezultatul unui accident, el a fost grav traumatizat și medicii au pus verdictul: nu poate fi admis să piloteze avioane. Urmează câțiva ani plictisitori pentru el. A încercat mai multe ocupații – funcționar la o fabrică, mecanic, agent de vânzări. În anul 1926 a fost publicată prima lui povestire „Pilot”. Povestirea a atras atenția lui Beppo dei Massimi – administratorul companiei „Aeropostale” care menținea legătura poștală dintre Franța și coloniile ei în Africa. Pentru Exupery asta a fost o șansă de a reveni în aviație, dar compania inițial i-a propus să lucreze pe aerodrom în calitate de mecanic și el a acceptat această oportunitate, fiind convins că mai târziu va fi admis și ca pilot. Cu timpul, el începe să piloteze avioanele pe traseul Casablanca-Dakar, deasupra deșertului Sahara. Aici, în Africa, concepe primul său roman „Curierul de Sud”, care a fost publicat în 1929. În același an Saint-Exupery a fost transferat la filiala companiei „Aeropostale” în Argentina. A realizat mai multe zboruri – regulate, pentru transportarea poștei, și excepționale – pentru salvarea piloților ce au suferit accidente. Experiența acumulată în zboruri a dat naștere romanului „Zbor de noapte”, care a fost publicat în 1931. Opera a obținut premiul Femina. Încă un an a lucrat pe linia poștală Casablanca-Dakar, după care s-a implicat în testarea modelelor noi de avioane. În 1932, Saint-Exupery nimereste într-un nou accident – în timpul aterizării, hidroplanul condus de el, se răstoarnă și Antoine abia reușește să părăsească cabina pilotului în momentul în care avionul se scufunda în valurile mării.

În perioada 1933-1935 Saint-Exupery a vizitat mai multe țări ale lumii, activând la compania „Air France” (reformată din compania Aeropostale). În același timp el scrie câteva articole pentru diferite reviste.

În anul 1935 a fost anunțat un premiu de 150 000 de franci pentru aviatorul, care va reuși în cel mai scurt timp să ajungă din Paris la Saigon. Pentru a participa la acest concurs Exupery procură un avion. Bani proprii nu au fost suficienți și el apelează la prieteni și bănci, având datoriile. Pe 30 decembrie 1935, după aproape de 20 de ore de zbor, avionul lui a căzut în deșertul Sahara. Exupery și prietenul lui, mecanicul Andre Prevot, au scăpat de traume grave, dar au rămas în deșert fără apă și produse alimentare. Deja în a doua zi ambii au văzut miraje și au avut halucinații. În ziua a patra, după ce au parcurs zeci de kilometri prin pustiu, corpurile lor erau esențial deshidratate și speranța de a supraviețui se topea ca ceara unei lumânări aprinse. În acele clipe ei au fost găsiți de beduini. Întâmplarea dată mai târziu Exupery o va descrie în operele sale.

Revenind în Franța, Exupery este preocupat de căutarea surselor pentru a întoarce datoriile. În vara anului 1936 el se angajează ca jurnalist la un ziar și pleacă în Spania, unde se desfășura războiul civil dintre republicani și fasciștii lui Franco.

La începutul anului 1938 Antoine de Saint-Exupery pleacă în Statele Unite ale Americii. El nu se lasă de visul zborului și inițiază un nou zbor New-York – Țara de Foc. În timpul acestui zbor avionul s-a prăbușit în Guatemala. În urma accidentului timp de 7 zile s-a aflat în comă. În perioada de reabilitare el lucrează la romanul „Pământul oamenilor”, în care descrie mai multe experiențe trăite. Romanul a apărut în anul 1939 și a fost premiat cu Grand Prix de către Academia Franceză. În septembrie 1939, după declanșarea celui de-al II-lea Război Mondial, Exupery a depășit toate refuzurile medicilor și a revenit în aviația militară. După capitularea guvernului francez, el emigrează în Statele Unite. Aici continuă activitatea de scriitor și în octombrie 1942 finisează cea

mai cunoscută operă a sa – „Micul prinț”.

În aprilie 1943, împreună cu armata americană participă la acțiunile militare din Africa de Nord. Fiind pilot de cercetare el studiază un model nou de avion, F-5 Lightnings, mult mai performant și rapid decât cele pe care el zburase până acum. La 31 iulie 1944 avionul lui a luat cursa spre sudul Franței pentru a identifica pozițiile armatei germane și nu s-a mai întors înapoi.

În anul 2003, în apropiere de orașul Marseille, la fundul mării au fost ridicate piesele avionului condus de Antoine de Saint-Exupéry.

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

Împreună cu colegul/colega de bancă găsiți răspunsuri la întrebările de mai jos:

- Care a fost legătura dintre cele două trasee profesionale ale lui Exupery?
- Ce calități personale a demonstrat Exupery în cariera sa de pilot?
- La începutul modulului ai comentat expresia lui Saint-Exupery „Călătorul care escaladează muntele său în direcția unei stele, dacă se lasă absorbit prea mult de problemele sale de escaladare, riscă să uite care stea îl ghidează”. După ce cunoști detaliile biografice ale autorului acestui citat, identifică, care a fost steaua ce l-a ghidat pe Exupery? Ce probleme în timpul „escaladării” a avut Exupery? Cum crezi, el a uitat despre stea sau nu?

EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

Cât de relevant este proverbul „Cine aleargă după doi iepuri nu prinde niciunul” pentru planificarea și dezvoltarea carierei?

Identifică argumente pro și contra traseelor profesionale paralele.

Notează argumentele în caiet utilizând Graficul T

Avantajele dezvoltării mai multor trasee profesionale	Riscurile dezvoltării mai multor trasee profesionale

AȚIONEAZĂ!

Identifică o persoană din comunitatea ta care are mai multe trasee profesionale: de exemplu – profesoara de matematică – meșter în croșetare; inginer – dansator în ansamblu popular etc.

Află de la persoana dată despre evoluția carierei sale și desenează traseele profesionale/ocupaționale (poți să te conduci de modelul prezentat la începutul temei sau alege o altă formă).

Adresează persoanei următoarele întrebări:

- Ce rol are fiecare profesie/ocupație în viața dumneavoastră?
- Ce abilități specifice și alte calități personale sunt importante pentru aceste profesii/ocupații?
- Cum reușiți să îmbinați ambele profesii/ocupații?

NB! Păstrează imaginea traseelor profesionale și descrierea laconică a răspunsurilor pentru portofoliul personal.

TEMA 5. FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ TRASEUL PROFESIONAL

MESAJUL CHEIE

Pot identifica factorii care influențează cariera mea profesională, acționez pentru a-i utiliza pe cei de influență pozitivă și pentru a-i evita, diminuez pe cei de influență negativă!

La finalul lecției vei putea:

- numi factorii de influență pozitivă și negativă în alegerea profesiei
- explica influența factorilor pozitivi și negativi în alegerea profesiei
- identifica factorii ce influențează (pozitiv sau negativ) alegerea ta personală

IMPLICĂ-TE!

- De ce depinde alegerea profesiei?
- Elaborează o listă cu factori care pot influența alegerea profesiei (utilizează informația obținută în cadrul interviurilor).

INFORMEAZĂ-TE și PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

În textul de mai jos sunt numiți cel puțin 16 factori care influențează proiectarea și dezvoltarea carierei.

1. Citește cu atenție textul și: marchează cu semnul $\surd$ factorii identificați la etapa de brainstorming, factorii cunoscuți și cu semnul + factorii noi.

2. Examinează fiecare factor în parte și determină ce impact (pozitiv sau negativ) poate avea asupra persoanei.

Cum îmi aleg profesia

Alegerea profesiei este o acțiune foarte responsabilă. Diferite persoane apreciază profesiile în mod diferit. De multe ori se iau în calcul doar unele condiții luate separat, fără a se recurge la o analiză de ansamblu a profesiei. De exemplu, pentru unii, cu cât profesia aleasă oferă o oportunitate mai mare de a deține o funcție înaltă, cu atât o consideră mai prestigioasă. Pentru alții, în alegerea profesiei contează altceva, de exemplu: cu cât condițiile de muncă vor fi mai bune (săli/birouri confortabile, utilaj/echipament/material modern etc.), cu atât persoana este mai tentată să aleagă respectiva opțiune. În alte situații contează, în primul rând, factorul financiar (salariul), chiar dacă e în detrimentul altor aspecte. Unele persoane apreciază dacă vor avea sau nu un program flexibil de lucru. Sunt cazuri când persoana își alege profesia din considerentul că mai mulți colegi decid astfel, că așa doresc membrii familiei sau că respectiva profesie este "la modă". Un alt factor important care trebuie să fie luat în considerație este posibilitatea de angajare în câmpul muncii: este bine cunoscută situația când tinerii după absolvire nu se pot angaja sau se angajează după o lungă perioadă de așteptare/căutare. Deseori profesiile, care sunt solicitate pe piața muncii nu coincid cu cele care sunt „la modă”. De exemplu, în Republica Moldova mulți tineri doresc să obțină profesii în domenii cum ar fi drept sau economie, cu toate că pe piața muncii se simte deficit de ingineri. Pentru angajare și avansare în profesie sunt necesare studii speciale. Unele cunoștințe și abilități pot fi obținute relativ repede – în timp de câteva luni, pentru altele trebuie de făcut studii timp de 5-6 ani. Respectiv și plata pentru studii poate fi foarte diferită. Desigur, alegerea profesiei la fel este determinată de interesele și aptitudinile noastre și nu în ultimul rând de sistemul nostru de valori.

Așadar, alegerea profesiei bazată numai pe analiza unui sau câțiva factori, este foarte superficială și poate avea un impact negativ asupra carierei persoanei. Înainte de a decide ce profesie să-ți alegi, descoperă-ți aptitudinile, trăsăturile de temperament, potențialul și interesele. De asemenea, află cât mai multă informație despre diferite profesii și meserii, analizează avantajele și dezavantajele condițiilor de muncă, studiază atent piața muncii ca să fi sigur că te vei putea angaja. Analizează opiniile și posibilitățile persoanelor care te înconjoară: părinți, prieteni, profesori etc. Colectează informații despre organizații și instituții care organizează diferite activități pentru tineri. În cadrul trainig-urilor, școlilor de vară, activităților de voluntariat poți să descoperi și să dezvolți aptitudini despre care încă nu știi. La fel, colectează informații despre organizații care oferă sprijin în dezvoltarea carierei (burse de studii, granturi pentru inițierea afacerii etc.)

Ține minte! Nu există profesii importante sau mai puțin importante. Nu există profesii doar pentru femei sau doar pentru bărbați. Chiar dacă sunt mai diferite, mai grele, mai ușoare, mai plăcute, mai puțin plăcute, toate sunt necesare. Important este să alegem profesia care ne place și ni se potrivește cel mai bine.

COMUNICĂ, DECIDE ȘI EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

Analizează împreună cu colegii factorii prezentați în text. Apreciază, cât de mare poate fi influența lor asupra deciziei de alegere a profesiei? Elaborați o ierarhie a factorilor (plasați în ordinea importanței

– cele mai importante pe primul loc, mai puțin importante – la sfârșitul listei). Argumentați decizia.

ACȚIONEAZĂ!

În baza testelor, realizate la lecțiile precedente, ai determinat una sau mai multe profesii care corespund temperamentului și intereselor tale. Identifică cel puțin 7 factori care pot influența decizia ta. Apreciază, care poate fi influența – pozitivă sau negativă. În rezultatul analizei completează o fișă după modelul dat.

NB! Păstrează fișa completată în portofoliul tău.

Profesia sau ocupația dorită .....

Factorii care pot influența decizia mea	Aprecierea influenței
Opinia părinților	
Opinia prietenilor	
Condiții de muncă	
Oportunități de angajare	
Durata studiilor speciale	
Costul studiilor	

Opțional. Analizează imaginea. Ea reprezintă calea alegorică spre succesul profesional. Individual, sau împreună cu colegii de clasă elaborează un poster similar, în care plasează în forma alegorică

cât mai mulți factori identificați.

Pentru aceasta, inițial găsește o alegorie pentru fiecare factor (de exemplu: moda privind profesia – „deșertul Mirajelor Modei”; bursa oferită de un sponsor – „Plută” în „Lacul Sărăciei” etc.)

Semne convenționale:

	Pericole sau dificultăți		Obstacole
	Activitatea obligatorie		Suport posibil

TEMA 6. ISTORII DE SUCCES ÎN CARIERĂ

"Nu contează ce meserie ai, contează să fii cel mai bun". (Abraham Lincoln)

MESAJUL CHEIE

Știi că efortul personal este cheia succesului și îmi dezvolt calitățile necesare

La finalul lecției vei putea:

- completa „Fișa omului de succes” în baza diferitor surse de informare (articole, relatările altor persoane, interviuri directe etc.)
- identifica calitățile pe care ar trebui să le dețină o persoană pentru a avea succes în activitatea profesională
- aprecia importanța efortului personal în devenirea profesională

IMPLICĂ-TE!

- Ce este un traseu profesional?
- Care este diferența dintre *traseul profesional realizat* și *traseul profesional dorit*?
- Cum poate fi prezentat grafic un traseu profesional? Ce elemente importante include el?

INFORMEAZĂ-TE, PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

Studiază **Cazul 1** și:

- Prezintă grafic traseul educațional și profesional al medicului Grigore Tinică. Include toți factorii care au influențat parcursul profesional al domnului Grigore Tinică.
- Enumeră calitățile care crezi că îi sunt caracteristice medicului Grigore Tinică, grație cărora a reușit pe plan profesional.

Cazul 1

Grigore TINICĂ - chirurg cardiovascular, manager la Institutul de Boli Cardiovasculare din Iași, România

Numele lui Grigore Tinică se asociază cu orașul Iași, cu mii de operații pe cord deschis și alte intervenții chirurgicale cardiovasculare majore. O Românie întreagă cunoaște numele doctorului de la Iași, iar pentru mii de bolnavi el este ultima lor speranță de viață. Face minuni în medicină, pentru că este un profesionist de mare clasă.

În 1978 absolvește școala din s. Cușmirca, r. Șoldănești și devine student la Facultatea de medicină generală la USMF „N. Testemițanu” din Chișinău. Și-a început cariera în calitate de asistent medical la Spitalul Municipal nr. 4 din Chișinău, apoi timp de trei ani lucrează în calitate de chirurg de urgență în secția de chirurgie generală a Spitalului din Călărași. După aceasta – în secția de chirurgie vasculară a Spitalului clinic Republican din m. Chișinău.

A mers în România pentru prima dată în 1990, în cadrul unei vizite la Universitatea de medicină și farmacie „Gr. T. Popa” din Iași. Peste un an, a devenit doctorand-bursier al statului român la Clinica de chirurgie vasculară Fundeni din cadrul Universității „Carol Davila” din București, sub îndrumarea profesorului Ioan Pop de Popa. Își aduce aminte cu multă plăcere de anul 1991, când

Ministrul Sănătății al Republicii Moldova, Gheorghe Ghidirim, într-o pauză de la o ședință extrem de importantă, i-a semnat, ținând pe genunchi, cererea de a pleca la studii în România. „A fost un gest de o democrație colosală! Dl academician Gheorghe Ghidirim este una dintre persoanele care m-au susținut, alături de alți doi medici, profesorul Pavel Bâtcă și doctorul Gheorghe Brânză, care mi-au pus bisturiul în mână și m-au învățat meseria”, spune astăzi dl. Tinică.

În 1996 își susține la București teza de doctor, urmând mai apoi stagieri în Belgia, Austria, Ungaria, SUA. Se stabilește la Iași în 1998, fiind numit șef al Clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Centrul de cardiologie din Iași. „Am construit această secție practic de la zero, ca să ajungem astăzi una dintre cele mai bune instituții medicale din România. Aici s-a făcut prima operație pe cord deschis la Iași, la 8 mai 2000, după care au urmat altele – în număr de 5.000, peste 60 de transplanturi renale cu rezultate imediate și tardive foarte bune, zeci de operații cardiovasculare și congenitale extrem de complexe”. Pentru toate aceste rezultate excepționale dl Tinică a fost răsplătit cu recunoaștere pe plan național, jurnaliștii din medicină premiindu-l în anul 2000 pentru cea mai spectaculoasă evoluție (pentru reconstrucția clinicii), iar în 2001, PRO TV i-a acordat premiul „Viața cu orice preț” pentru serviciile aduse orașului Iași. Și astăzi muncește ca pe timpuri, într-un regim aproape infernal, cu zile care încep la șapte și se încheie spre miezul nopții.

„Mă întrebați de succes... Cred că-l obții prin foarte multă muncă. Când mi-am început cariera în România, munceam de trei ori mai mult decât alții. Dacă muncești, reușești. E important să fii omul potrivit la timpul potrivit. De fapt, viața noastră este ca o gară, în care e important să ajungi la timp ca să urci în tren. Nu înainte, că poate să te „calce” trenul și nu după, pentru că nu mai ai loc în vagon”.

Sursă: http://www.vipmagazin.md/proiect/11_pentru_Rom%C3%A2nia._Chirurgul_de_la_Ia%C5%9Fi/

Studiază **Cazul 2** și:

- Prezintă grafic traseul pe care l-a parcurs Elena Hariton pentru a deveni o antreprenoare de succes. Include toți factorii care au influențat succesul.
- Identifică calitățile, grație cărora soții Hariton au reușit să dezvolte afacerea.

Cazul 2.

Afacere cu oi din banii câștigați la nuntă

Elena Hariton s-a căsătorit în 2006. Împreună cu soțul său și-au făcut planuri de viitor, însă nu doreau să plece peste hotare, la fel ca și rudele lor. Astfel, a apărut dorința de a iniția o afacere. Elena a decis să participe la cursul „Cum să inițiezi o afacere?”, devenind astfel beneficiară a proiectului „Suport în utilizarea remitențelor pentru crearea noilor afaceri și a locurilor de muncă” finanțat de către Uniunea Europeană și co-finanțat de către Cooperarea Cehă pentru Dezvoltare, și implementat de Caritas Republica Cehă în parteneriat cu ONG ProRuralInvest.

Ca urmare a instruirii, cu sprijinul organizatorilor proiectului, Elena Hariton a inițiat în anul 2012 o gospodărie țărănească în satul Coștangalia, raionul Cantemir, activitatea de bază fiind creșterea oilor pentru carne și lână.

Din banii câștigați la nuntă și cei primiți din remitențe de la surori, antreprenoarea împreună cu soțul ei au procurat oi. În prezent, gospodăria are 300 de oi, însă Elena afirmă că vrea să se extindă până la 1.000 de oi.

„Am hotărât să deschidem afacerea pentru ca să arătam că Moldova nu e chiar așa cum o văd oamenii: murdară, săracă și fără posibilități de dezvoltare și am decis să demonstrăm oamenilor că în Moldova pot fi realizate multe lucruri”, a spus Elena Hariton.

Totodată, ea susține că agricultura e cel mai benefic domeniu pentru investiții, pentru că producătorii autohtoni se orientează spre produsele bio și renunță la produsele cu E-uri, care sunt aduse din străinătate. „Acesta a fost imboldul pentru a iniția afacerea în domeniul creșterii oilor”, a subliniat antreprenoarea.

În anul 2013 cu suportul proiectului, Elena Hariton a beneficiat de programul de susținere a antreprenorilor implementat de IFAD (Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii), în cadrul căruia tinerii pot obține resurse creditare până la 300 mii lei, cu un grant de 40%. Investiția totală în valoarea de 735 mii lei a fost utilizată pentru procurarea a 300 capete de ovine și un tractor. Unitatea de transport este folosită pentru cultivarea plantelor furajere pe o suprafață de 30 de hectare pentru hrănirea oilor pe timp de iarnă, dintre care 5 ha sunt achiziție proprie și 25 de hectare arendate.

Brânza de oi este vândută în raionul Cantemir, iar mieii vii sunt procurați de către persoane fizice care îi exportă în Arabia Saudită. În anul 2012, Elena a beneficiat de o vizită de studiu în România, unde a avut posibilitatea să se familiarizeze cu afaceri similare, dar și i-a oferit șansa să semneze un acord de colaborare cu o întreprindere din România, activând în același domeniu - creșterea oilor. „Având în vedere existența unui număr considerabil de întreprinderi și persoane fizice care cumpără angro carne și brânză de oi, activitatea este una durabilă și generatoare de venituri permanente”, mai spune antreprenoarea.

Sursă: <http://agora.md/stiri/3403/afacere-cu-oi-din-banii-castigati-la-nunta--iatA-povestea-unei-antreprenoare-din-raionul-cantemir>

COMUNICĂ ȘI DECIDE!

- Discută cu colegii și identifică factorii care au contribuit la succesele profesionale în cazurile studiate.
- Ce pot învăța de la aceste persoane?
- Studiază, „Fișa omului de succes”

„Fișa omului de succes”

1. Numele, prenumele persoanei
2. Meseria/profesia
3. Factorii care au influențat alegerea meseriei/profesiei
4. Traseul educațional și profesional parcurs
5. Realizări profesionale
6. Obstacole în activitatea profesională și moduri de depășire a lor
7. Calitățile datorită cărora a reușit pe plan profesional
8. Reflecții personale – ce aș prelua de la persoana dată?

- În perechi simulează un interviu cu unul din eroii cazurilor studiate.

ACȚIONEAZĂ!

- Identifică o persoană de succes din comunitatea ta.
- Realizează un interviu cu persoana dată sau utilizează alte surse de informare (relatări ale altor persoane, articole etc.) și completează „Fișa omului de succes”.

NB! Păstrează fișa completată în portofoliul personal.

TEMA 7. CUM SE CAUTĂ UN LOC DE MUNCĂ

MESAJUL CHEIE

Știu cum să caută un loc de muncă și pot redacta o scrisoare de intenție!

La finalul lecției vei putea:

- enumera modalitățile de alegere a locului de muncă
- redacta o scrisoare de intenție
- argumenta importanța unei scrisori de intenție pentru dezvoltarea carierei

IMPLICĂ-TE!

Studiază cazul. Maria, 19 ani. Un an în urmă a finisat cu brio școala profesională la meseria cusător-croitor. În timpul studiilor a făcut practica de producere la mini-fabrica de confecții deschisă de un antreprenor din străinătate în satul ei de baștină. Pentru că era harnică și a demonstrat competențe profesionale foarte bune, imediat după absolvirea școlii profesionale Maria a fost angajată la aceasta fabrică. A lucrat la fabrica

încă un an, până când patronul a decis să închidă afacerea. Împreună cu alți 20 de angajați Maria a devenit șomeră.

- Ce acțiuni trebuie să realizeze Maria pentru a găsi un nou loc de muncă?

INFORMEAZĂ-TE și PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

- Lecturează textul și identifică principalele acțiuni, care ajută în căutarea unui loc de muncă.

Fiecare persoană pe parcursul activității profesionale măcar o dată este pusă în situația de a căuta un loc de muncă.

Putem începe de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) care este un serviciu gratuit oferit de guvern pentru a ajuta firmele să înștiințeze oamenii despre posturile vacante. De asemenea, ANOFM oferă servicii de consiliere profesională, informări despre cursuri de calificare și recalificare. ANOFM are reprezentanțe (AOFM) în toate raioanele din țara noastră la care ne putem adresa.

Despre locurile vacante de muncă putem afla din mass media: presă, ziare cotidiene sau săptămânale, reclame la radio, pagini de informare la televiziune, etc. Angajatorii deseori plasează anunțuri în locuri publice, utilizând diferite forme – de la simple foi până la postere colorate. Așadar, una din acțiunile persoanei, care caută un loc de muncă, este studierea diferitor anunțuri.

Periodic, angajatorii împreună cu instituții de stat, organizează „Târgurile locurilor de muncă”. Vizitând aceste evenimente ai posibilitatea de a afla direct de la reprezentanții angajatorului despre instituția, specificul activității și condițiile de angajare.

Colectează diferite materiale tipărite deoarece din broșuri poți afla informații succinte și relevante despre o instituție (tipul instituției, scopul acesteia, ofertele sale etc.), iar din pliante – informații despre oferte specifice (ex. o școală de vară, un atelier de instruire etc.).

Unii angajatori nu fac anunțuri publice, ei preferă angajarea în baza recomandărilor. Deci, o alta acțiune pe care poți să o realizezi – informează-i pe toți prietenii și cunoștințele care deja lucrează despre intenția ta de a găsi un loc de muncă într-un anumit domeniu.

Cu cât mai multe persoane vor cunoaște că ești în căutarea unui loc de muncă, cu atât mai

repede o să găsești oferta potrivită. Respectiv, ține minte, că și tu poți fi căutat dacă vei publica un anunț în ziar sau pe un site specializat despre intenția ta de a găsi un loc de muncă sau vei trimite CV-ul și scrisoarea de intenție la compania unde vrei să activezi.

Poate te întrebi de ce este necesară o scrisoare de intenție dacă oricum ai notat în CV-ul tău tot ce ține de biografia ta? Scrisoarea de intenție reprezintă modalitatea prin care angajatorul își formează prima impresie despre tine, chiar dacă numai pe hârtie. Scrisoarea de intenție prezintă motivația ta pentru locul de muncă ales, punctele tale forte care te fac cel mai bun candidat pentru postul de muncă solicitat.

Scrisoarea de intenție nu are un conținut standard, dar răspunde foarte clar și convingător la întrebările: *De ce eu vreau să lucrez în această companie? De ce sunt cel mai bun pentru acest post?* O scrisoare de intenție conține obligatoriu următoarele elemente: antetul cu datele tale de contact, formula de salut formal "Stimate domn/stimată doamnă...", descrierea motivației tale pentru postul de muncă dat (de exemplu „postul dat îmi oferă posibilitatea de a manifesta creativitatea mea și o avansare în profesie”), experiența relevantă, formula de încheiere în care menționezi disponibilitatea pentru interviu sau testare. Scrisoarea nu trebuie să depășească o pagină, să conțină paragrafe scurte și concise, să fie scrisă la computer, să se verifice ortografia și punctuația.

COMUNICĂ, DECIDE ȘI EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

Studiu de caz (continuare)

Recent Maria a vizitat Târgul locurilor de muncă unde a aflat despre compania „Eleganța” care lucrează cu clienții individuali și confecționează

diferite produse – de la fuste până la paltoane.

- Redactează împreună cu colegul o scrisoare de intenție din partea Mariei.
- Asigură-te că scrisoarea elaborată are următoarele elemente:
- Nume, prenume și date de contact
- Salutul
- De unde și cum a aflat despre companie
- Postul dorit
- Pregătire de specialitate relevantă postului (studii și experiență)
- Calitățile personale forte
- Motivația personală
- Exprimarea disponibilității pentru întâlnire în cadrul unui interviu

ACȚIONEAZĂ!

Tu la moment ești elev, dar pentru dezvoltarea ta poți participa la diferite cursuri, ateliere de lucru, școli de vară. Deseori organizatorii selectează participanții în baza scrisorii de intenție sau unui formular de aplicare (aceeași scrisoare de intenție, care are rubrici fixe stabilite de organizatori).

Redactează o scrisoare de intenție pentru una din școlile de vară:

- Școala de vară „Expediție ecologică”
- Școala de vară „Artă și creație”
- Școala de vară „Tânărul consilier”

NB! Păstrează scrisoarea elaborată în portofoliu.

TEMA 8. PROIECTAREA ACȚIUNILOR PENTRU ANUL VIITOR

MESAJUL CHEIE

Am elaborat un plan de carieră cu obiective clare și acționez pentru realizarea lor!

La finalul lecției vei putea:

- aprecia gradul de realizare a obiectivelor propuse la prima lecție din acest modul
- elabora un Proiect de carieră în baza modelului propus
- oferi colegilor sugestii de îmbunătățire a planului de carieră
- justifica propria decizie de carieră utilizând produsele elaborate în cadrul modulului și plasate în Portofoliu

IMPLICĂ-TE!

Deschide caietul la pagina unde ai notat la începutul modulului obiectivele. Analizează, în ce măsură ele au fost realizate:

- Ce materiale din portofoliul personal pot demonstra că obiectivele au fost realizate?
- Rezultatele obținute corespund celor preconizate sau diferă?
- Ce a contribuit la realizarea obiectivelor?
- Ce dificultăți ai avut în realizarea obiectivelor?
- Cum a influențat acțiunile tale faptul că ai formulat obiective?

INFORMEAZĂ-TE și PROCESEAZĂ INFORMAȚIA!

- Citește textul, formulează întrebări de clarificare la modelul planului de carieră propus în text.
- Redactează Proiectul personal de carieră după modelul propus, utilizând materialele din Portofoliul tău.

Întocmirea unui Proiect Personal de carieră urmează după etapa de evaluare personală și de explorare a opțiunilor de carieră. Proiectele de carieră a persoanelor adulte pot fi asociate cu o hartă care arată calea de la „punctul A” – alegerea unei ocupații/profesii spre „punctul B” – angajarea pe poziția dorită. Proiectul tău de carieră nu are ca punct final angajarea, dar asta nu vorbește despre faptul că el este mai puțin important decât proiectul unui adult.

În cadrul acestui modul ai realizat teste prin care ai determinat tipul de temperament, interesele și preferințele profesionale, ai aflat despre profesii și ocupații care se potrivesc calităților și aptitudinilor tale, ai studiat trasee profesionale a diferitor persoane și ai acumulat informație despre factorii care pot influența deciziile în proiectarea și dezvoltarea carierei. Este timpul de a generaliza experiența acumulată și de a întocmi un Proiect Personal de carieră pentru următorul an. Propunem un model, care conține câteva compartimente, fiecare începe cu o frază-standard, care trebuie să fie continuată în baza sugestiilor oferite:

Proiectul Personal de carieră a ... (*indică numele și prenumele*)

După aplicarea testelor am determinat, că temperamentul meu este de tipul ... (*completează cu rezultatele testului*), iar după identificarea intereselor profesionale cel mai apropiat tip este ... (*completează cu rezultatele testului Holland*).

Rezultatele date demonstrează că pot fi bun pentru următoarele profesii ... (*indică 3-5 profesii sau ocupații*).

Din aceasta listă mă atrage ... (selectează cel puțin 2)

Știu, că profesiile date presupun ... (descrie activități specifice, condiții de muncă, salariu posibil, oportunități de angajare).

În calea spre realizarea visului profesional pot apare următoarele dificultăți ... (calități de caracter, resurse financiare insuficiente pentru studii, număr limitat de locuri de muncă, lipsa posibilităților de a obține studii necesare în țară, rezistența părinților, prietenilor, stereotipurii sociale privind profesia etc.)

Totuși cred ca visul meu este realizabil pentru că ... (descrie calitățile proprii ce pot contribui la realizarea visului, aptitudini, rezultatele relevante obținute în școală și în afara ei, susținerea din partea părinților, prietenilor, multe oferte de angajare etc.)

În baza celor analizate mai sus, pentru a asigura realizarea visului meu, stabilesc următoarele obiective ... (descrie cel puțin 3 după modelul propus la prima lecție)

Exemple:

1. Dezvolt competențele mele matematice astfel ca nota medie anuală în clasa VII să fie cel puțin 8,5.
2. Pentru dezvoltarea fizică voi alerga în fiecare dimineață cel puțin 2000 m.
3. Voi realiza până în luna iunie cel puțin 3 interviuri cu persoane, care practică profesia care mă atrage și voi afla despre specificul condițiilor de muncă, cunoștințe și abilități necesare.
4. Voi urmări pe parcursul anului noutățile privind dezvoltarea profesiei dorite și voi identifica cel puțin 3 schimbări inovative.

COMUNICĂ, DECIDE ȘI EXPRIMĂ-ȚI ATITUDINEA!

Prezintă Proiectul de carieră elaborat colegilor în grupe mici, a câte 5 persoane. (Revizuire circulară). Planurile, vor circula spre dreapta, la fiecare membru. Elevul/a care primește un Proiect, îl citește

și fără a interveni pe text, va face comentarii/observații/sugestii pe o foaie anexată acesteia. După ce a scris, îndoiaie foaia, o prinde cu o clamă și o transmite următorului coleg. Procedura se repetă până ce Proiectul și foaia anexată la el ajung la autor. Autorii iau cunoștință cu sugestiile colegilor/elor, redactează produsul final. Fiecare grup va delega pentru prezentare finală câte o/un membră/u.

Comentariile posibile:

- propuneți unele calități personale, care nu sunt reflectate în text
- propune încă o profesie/ocupație care se potrivește autorului Proiectului
- completează lista dificultăților posibile
- comentează obiectivele – cât de specifice sunt, dacă este posibil de măsurat rezultatele preconizate, dacă este clar timpul în care ele trebuie să fie realizate
- propune idei pentru îmbunătățirea obiectivelor

ACȚIONEAZĂ!

- Perfecționează Proiectul în baza sugestiilor oferite de colegi.
- Păstrează Proiectul elaborat în Portofoliul personal.
- Realizează obiectivele propuse!

MATERIALE PENTRU DIRIGINȚI

elaborate în cadrul proiectului
 ”Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră”
 (REVOCC)

MODULUL ”DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI PROIECTAREA CARIEREI”
 DIRIGENȚIE, CLASA VII-a

Competențe specifice:

1. Competența de autoevaluare a potențialului individual din perspectiva proiectării carierei
2. Competența de informare despre oportunitățile de evoluție în carieră și perspectivele pieței muncii
3. Competența de realizare a marketingului personal și vocațional
4. Competența de a lua decizii privind traseul educațional și profesional în baza sistemului de atitudini și valori

CUPRINS

Nr	Subiectele la dirigenție	Nr de ore	Pagina
TEMA 1.	CINE SUNT? CUM SUNT? CUM VREAU SĂ FIU?	1	46
TEMA 2.	VREAU, POT ȘI TREBUIE	1	49
TEMA 3.	CARIERA ÎNTRE DORINȚE ȘI REALITATE	1	53
TEMA 4.	CARIERE DE SUCCES	1	56
TEMA 5.	LOCUL IDEAL DE MUNCĂ	1	59
TEMA 6.	PROFESIONIȘTI DE SUCCES	1	62
TEMA 7.	ÎNVĂȚ SĂ IAU DECIZII	1	68
TEMA 8.	PROIECTAREA CARIEREI	1	70

Acest material include proiecte didactice detaliate, dar echipa de lucru vă îndeamnă să utilizați recomandările în mod creativ – adaptând și ajustând proiectele în funcție de necesitățile elevilor, numărul de elevi în clasă și situațiile concrete care apar pe parcurs.

TEMA 1. CINE SUNT? CUM SUNT? CUM VREAU SĂ FIU?

MESAJUL 1

Aptitudinile, abilitățile, interesele și dorințele proprii sunt puncte de plecare în alegerea viitoarei profesii

Metode și tehnici: Discuția, laboratorul de creație, lucru în grupuri, autoanaliza

Materiale: Foaia resursă *3 lucruri adevărate despre mine*, foaia resursă *Întrebări pentru interviu*, foaia resursă *Eu sunt și vreau să fiu*, foaia resursă *Carte de vizită continuă*

EVOCARE

1. Energizantul *Cine sunt eu?* (5 min)

Elevii stau în cerc. Fiecare pe rând de la profesor spre dreapta își spune prenumele și 1 calitate pozitivă, de exemplu, „Sunt Ana și sunt energică”.

Discuție

- Ce ați făcut?
- Ce trăsături noi ați descoperit la colegi?
- Cum putem cunoaște o persoană?
- Ce trebuie să facă o persoană ca să se cunoască mai bine?
- De ce un om trebuie să se cunoască?

REALIZARE A SENSULUI

1. Exercițiul *3 lucruri adevărate despre mine* (25 min)

1. Elevii se împart în grupuri a câte 4-5 elevi.
2. Profesorul repartizează fiecărui elev foaia resursă *3 lucruri adevărate despre mine*. Fiecare elev individual completează partea I *Cine sunt?*.
3. Profesorul împarte grupului foaia resursă *Întrebări pentru interviu*.
4. Fiecare elev povestește despre sine grupului.
Membrii grupului pun întrebări elevului care se prezintă (Foaia resursă *Întrebări pentru interviu*, partea I).
5. Fiecare elev individual completează partea II *Copacul abilităților mele* din foaia resursă.
6. Fiecare elev povestește despre sine grupului.
Membrii grupului pun întrebări elevului care se prezintă (Foaia resursă *Întrebări pentru interviu*, partea II).
7. Fiecare elev individual completează partea III *Cum vreau să fiu?* din foaia resursă.
8. Profesorul le propune următoarele sarcini.
  - Din anumite motive trebuie să renunți la o dorință/lucru. Tăiați-o cu o linie.
  - Ce simțiți, când nu mai aveți acest lucru/dorință?
  - Trebuie să mai renunțați la 3 dorințe/lucruri. Tăiați-le.
  - Ce simțiți acum, când știți că nu veți avea aceste lucruri?
  - Totuși, trebuie să mai renunțați la 2 lucruri, dorințe. Tăiați-le.
  - Ceva nu e bine și sunteți nevoit să mai renunțați la 2 dorințe/lucruri. Tăiați-le.
  - S-ar putea ca anume aceste 2 dorințe/lucruri rămase să fie cele mai importante pentru viitorul tău.
9. Membrii grupului pun întrebări elevului care se prezintă (Foaia resursă *Întrebări pentru interviu*, partea III).

Discuție

- Care sarcină, din cele 3, a fost cea mai simplă? De ce?

- Care sarcină a fost cea mai dificilă? De ce?
- Care sarcină a fost cea mai interesantă? De ce?
- Care este rolul acestui exercițiu pentru cariera voastră?

REFLECȚIE

1. Poezia *Eu sunt și vreau să fiu* (10 min)

1. Profesorul împarte elevilor foaia resursă *Eu sunt și vreau să fiu*.
2. Elevii completează spațiile rezervate, explicând cum vor să fie în viitor.
3. Elevii prezintă poeziile compuse.

2. Carte de vizită continuă (5 min)

Profesorul repartizează elevilor foaia resursă *Carte de vizită continuă*, completată parțial în clasele a V-a și a VI-a. Elevii completează cartea sa de vizită cu datele care îi reprezintă la moment. Foaia completată va fi păstrată în portofoliu, pentru a reveni la aceste date în și în alte clase.

EXTINDERE

Elevilor li se propune să realizeze un desen/colaj „Autoportretul meu peste 20 ani”.

INDICATORI DE SUCCES

- Elevul se descrie pe sine însăși în termeni pozitivi.
- Elevul identifică abilitățile necesare pentru activitățile preferate.
- Elevul stabilește dorințele/lucrurile importante pentru viitorul său.

Foaia resursă 1

ÎNTREBĂRI PENTRU INTERVIU

I.

1. De ce îți plac anume aceste discipline școlare?
2. Ce activități din timpul liber îți aduc cea mai mare satisfacție?
3. Ce te-a determinat să alegi aceste hobby-uri?
4. Cum participi la activitățile sportive?

II.

1. Ce îți place să faci?
2. Ce ai vrea să înveți să faci? De ce?
3. De ce nu îți place să faci ...?
4. Ce prețuiești cel mai mult?
4. De ce ți se cere să faci...?

III.

1. Care a fost momentul cel mai greu?
2. Ce simți acum când te gândești la dorințele/lucrurile la care a trebuit să renunți?
3. Ce înseamnă pentru tine cele 2 dorințe/lucruri rămase?
4. Cum crezi că te pot ajuta cele 2 dorințe/lucruri rămase pentru a avea o carieră reușită?

Foaia resursă 2

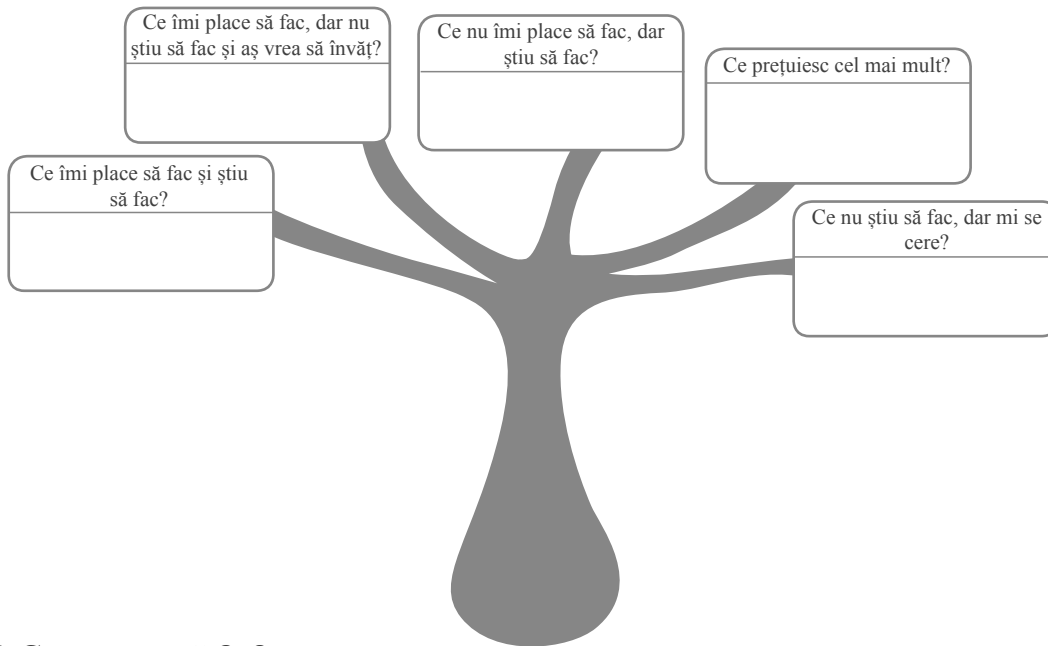
3 LUCRURI ADEVĂRATE DESPRE MINE

I. Cine sunt?

1. Disciplinele școlare preferate _____
2. Hobby-uri și domenii de interes _____
3. Activitățile pe care le întreprind în timpul liber _____
4. Activități sportive la care particip _____

II. Copacul abilităților mele

Imaginează-ți că acest copac ești tu. Completează răspunsurile de pe fiecare ramură.

III. Cum vreau să fiu?

Notează 10 dorințe pe care le dorești realizate.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Foia resursă 3

EU SUNT ȘI VREAU SĂ FIU

Completează spațiile rezervate

Eu sunt _____
 Știu _____
 Aud _____
 Văd _____
 Spun _____
 Aș dori să știu _____

2 lucruri adevărate despre mine
 un lucru adevărat
 un sunet imaginar
 ceva imaginar
 ceva în care cred cu fermitate
 ceva ce mă interesează

Vreau _____
ceva ce-mi doresc mult

Visez _____
ceva la ce visez de multe ori

Mă străduiesc _____
ceva pentru care lupt

Sper că _____
ceva la ce sper cu adevărat

Eu sunt _____
repetarea primului vers

Foaia resursă 4

CARTE DE VIZITĂ CONTINUĂ

Nume, prenume _____

Data și locul nașterii _____

Adresa _____

Telefon/Fax _____

E-mail _____

OCUPAȚIA elev	CLASA				
	V	VI	VII	VIII	IX
Instituția școlară					
Adresa					
Telefonul					
Calitățile					
Aspecte pe care vreau să le îmbunătățesc					
Aptitudini (talente)					
Pasiuni (hobby-uri)					
Disciplina preferată					
Profesia la care visez					
Simbolul/ Logo-ul și sloganul care mă reprezintă					

TEMA 2. VREAU, POT ȘI TREBUIE

MESAJUL 2

Fac primii pași spre o carieră de succes: identific ce știu, ce pot, de ce am nevoie și ce trebuie să mai dezvolt

Metode și tehnici: Prezentarea, mini prelegerea, lucrul în grup, exercițiul

Materiale: Foaia resursă *Vreau-Pot-Trebuie* (cuvintele se decupează înainte de oră), foaia resursă *Barometrul profesiilor*, foi A3, lipici, calculator conectat la internet, foițe, o cutie

EVOCARE

1. Expoziție de desene/colaje *Autoportretul meu peste 20 ani (10 min)*

1. Fiecare elev, timp de 30 secunde, prezintă colajul realizat.
2. Colegii analizează fiecare prezentare după algoritmul:
  - Postura, gesturile
  - Comunicarea verbală și non-verbală
  - Informația prezentată

2. Exercițiul Vreau-Pot-Trebuie (5 min)

Elevii sunt așezați în cerc. Li se propune, pe rând, să completeze oral enunțul: „Eu vreau...”, „Eu pot...”, „Eu trebuie...”. Primul elev completează enunțul: „Eu vreau...”, al doilea – „Eu pot...”, al treilea – „Eu trebuie...” etc.

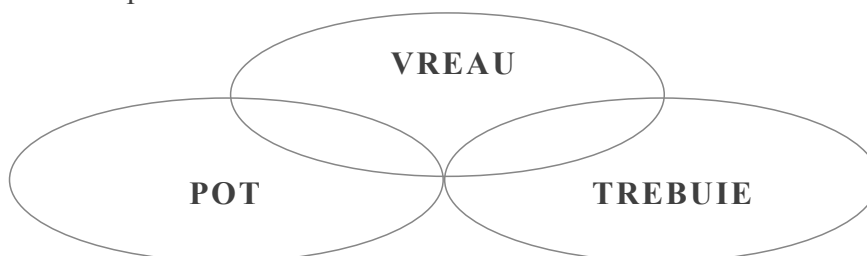
Jocul continuă până când toți elevii completează oral cele 3 enunțuri.

REALIZARE A SENSULUI

1. Exercițiul Vreau-Pot-Trebuie (10 min)

- Enumerați cuvintele-cheie din exercițiul trecut (pot, vreau, trebuie)
- Aceste 3 cuvinte sunt considerate a fi cei 3 piloni care stau la baza alegerii profesiei.

Profesorul desenează pe tablă schema:

VREAU+POT+TREBUIE = SUCCES

VREAU este spațiul dorințelor, intereselor, valorilor, scopurilor și tendințelor noastre.

POT este spațiul aptitudinilor, talentelor, deprinderilor, stării de sănătate.

TREBUIE este spațiul necesităților și ofertelor de pe piața muncii, problemelor social-economice ale țării, tendințelor dezvoltării economiei mondiale etc.

- Locul, unde se intersectează aceste 3 spații, este spațiul profesiei corect alese. Ce presupune alegerea corectă?
  - VREAU:** profesia îmi aduce bucurie
  - POT:** posed calitățile fizice, intelectuale și psihologice necesare acestei profesii
  - TREBUIE:** profesia este solicitată pe piața muncii
- Dacă aceste 3 componente nu se intersectează, persoana este impusă să facă ceea ce nu poate și nici nu se cere pe piața muncii. Rezultatul este asemănător fabulei lui I. Krîlov „Racul, Lebăda și Știuca”.
- Nu putem vorbi de succes profesional și în cazul, când nu se intersectează 2 spații. Astfel un tânăr ar putea să-și dorească o anumită profesie și ea să fie solicitată pe piața muncii, dar să nu aibă aptitudinile necesare. Piața show-businessului ne oferă multe exemple de aceste fel. Sau are aptitudini și profesia este solicitată, dar nu manifestă interes pentru profesia dată, deși munca pe care o face poate contribui la creșterea interesului față de ea. În plus, cu cât profesionalismul este mai mare, cu atât mai multe oferte pe piața muncii pot fi găsite. Odată cu creșterea profesionalismului se pot dezvolta aptitudinile și dorințele persoanei. În rezultat, cresc șansele de angajare.

Mai rar este întâlnită situația când toate aceste 3 componente coincid, deoarece în rezultat persoana are ocazia de a avea o muncă care îi aduce satisfacție pe măsură.

2. Lucru în grup *Ce mă caracterizează?* (10 min)

1. Elevii se împart în grupuri a câte 4-5 elevi.
2. Profesorul împarte elevilor setul de cuvinte *Vreau-Pot-Trebuie* (foaia resursă), foi A3, lipici
  - Repartizați cuvintele din setul primit în 3 grupuri: Vreau, Pot, Trebuie.

Varianta corectă

VREAU – valori, interese, motivație, viziuni despre viitor, viziuni despre lume

POT – emoții, temperament, aptitudini, sănătate, autoapreciere, personalitate, inteligență

TREBUIE – barometrul profesiilor, piața muncii

3. Grupurile prezintă rezultatele clasificării cuvintelor**Discuție**

- Ce este piața muncii?

Piața muncii este spațiul economic în care se întâlnesc, se confruntă și negociază în mod liber cererea de forță de muncă, reprezentată de angajatori și oferta, reprezentată de posesorii de forță de muncă.

- Ce este barometrul profesiilor?

Barometrul profesiilor este un instrument de prognoză a necesității profesiilor pe piața muncii.

- Unde poate fi găsit Barometrul profesiilor? (Profesorul împarte elevilor sau postează pe tablă foaia resursă *Barometrul profesiilor*)
- Pentru ce perioadă se elaborează Barometrul profesiilor?
- Cine elaborează Barometrul profesiilor? (echipa ANOFM)

4. Profesorul povestește despre ANOFM, utilizând internetul (www.anofm.md).

5. Elevii scriu individual ce le este caracteristic pentru „vreau”, „pot” și „trebuie”. Notează ce dorești, calitățile necesare de care dispun și enumeră profesiile care le plac și sunt solicitate la moment în republică și/sau localitatea lor de baștină.

REFLECȚIE**1. Exercițiul *Biletul norocos* (10 min)**

1. Elevilor li se repartizează câte 3 foițe/fișe. Scrieți 3 profesii (câte 1 pe fiecare foiță): o profesie care vă interesează, o profesie pentru care aveți aptitudini și o profesie care este solicitată pe piața muncii.
2. Se adună foițele într-o cutie și apoi elevii extrag câte 3 foițe. Analizați profesiile de pe foițe. Stabiliți dacă pe aceste foițe este scrisă o profesie care vă interesează, o profesie pentru care aveți aptitudini și o profesie solicitată pe piața muncii (foaia resursă *Barometrul profesiilor*)
4. Se discută rezultatele.

EXTINDERE

- Elevii împreună cu profesorul vizitează AOFM din regiune.
- Elevii realizează o gazetă de perete care va include articole, realizate de elevi despre AOFM, impresiile lor și fotografii.

INDICATORI DE SUCCES

- Elevul explică formula Vreau-Pot-Trebuie.
- Elevul descrie serviciile oferite de AOFM.
- Elevul realizează o prognoză a succesului profesional propriu.

VREAU-POT-TREBUIE

**BAROMETRUL PROFESIILOR, VALORI,
INTELIGENȚĂ, EMOȚII, MOTIVAȚIE,
TEMPERAMENT, APTITUDINI,
VIZIUNI DESPRE LUME, INTERESE,
VIZIUNI DESPRE VIITOR, SĂNĂTATE,
AUTOAPRECIERE, PIAȚA MUNCII**

Barometrul profesiilor în 2016

SPECIALIȘTI		
Șanse înalte de angajare	Balanță	Șanse reduse de angajare
Medic	Administrator	Jurisconsult
Asistent medical	Profesor în învățământul secundar și special	Economist
Educator	Educator în învățământul preșcolar	Agronom
Manager în serviciile de marketing și vânzări	Contabil	Zootehnician
Consultant vânzări	Farmacist	Bibliotecar
Agent comerț	Specialist în autoritățile publice	Medic veterinar
Agent asigurări	Asistent social	Arhitect
Inginer programator	Electrician secție	Merceolog
Inginer		Psiholog
Inspector patrulare		
Inspector politie		
Electrician sector		
MUNCITORI		
Șanse înalte de angajare	Balanță	Șanse reduse de angajare
Cusătoreasă	Lăcătuș electrician la repararea utilajului electric	Electromecanic ascensoare
Croitor-cusător	Lăcătuș – instalator tehnica sanitară	Electromontor telecomunicații
Operator calculatoare	Lăcătuș la repararea automobilelor	Liftier
Chelner – barman	Operator la stații de alimentare	Telefonist
Brutar	Electrogazosudor	Strungar
Bucătar – cofetar	Electrician montator	Operator în sala de de cazane
Vânzător produse alimentare	Pietrar-zidar	Mașinist la excavator
Vânzător produse nealimentare	Tencuitor – zugrav	Mașinist buldozere
Casier în sala de comerț	Tractorist	Mașinist macarale
Ajutor de educator	Tâmplar – dulgher	Viticultor
Asamblor	Betonist	Pomicultor

Legător filoane, cabluri și conductori	Frizer	
Conducător auto	Manichiuristă	
	Taxator	
	Gardian public	
	Poștaș	

TEMA 3. CARIERA ÎNTRE DORINȚE ȘI REALITATE

MESAJUL 3

Mai fac câțiva pași spre o carieră de succes: identific factorii pozitivi și negativi care pot influența alegerea profesiei

Metode și tehnici: Energizantul, metoda piramidei, laboratorul de creație, exercițiul

Materiale: Foaia resursă *Factori în alegerea profesiei*, foaia resursă *Viitorul meu*, foaia resursă *Dacă..., atunci aș fi....*, foaia resursă *Viața mea văzută ca o călătorie*, foi A3, markere

EVOCARE

1. Energizantul *Ce poate fi după... (5 min)*

Exercițiul decurge rapid. Nu este obligatoriu să răspundă toți elevii la fiecare întrebare. Profesorul decide numărul întrebărilor ce vor fi puse elevilor. Răspundeți cât mai repede la următoarele întrebări:

- Ce poate fi după mare?
- Ce poate fi după o oră?
- Ce poate fi după casă?
- Ce poate fi după munte?
- Ce poate fi după linie?
- Ce poate fi după un an?
- Ce poate fi după o farfurie?
- Ce poate fi după un gard?
- Ce poate fi după o masă?
- Ce poate fi după odihnă?
- Ce poate fi după școală?
- Ce poate fi după 10 ani?

Discuție

- Cum v-ați simțit în timpul exercițiului?
- Ce întrebare vi s-a părut cea mai stranie?
- Cine sau ce v-a influențat răspunsurile?
- Cine sau ce vă influențează viața?

REALIZARE A SENSULUI

1. Lucru în grup *Factorii care influențează alegerea profesiei (15 min)*

1. Profesorul repartizează foaia resursă *Factori în alegerea profesiei*. Citiți lista factorilor propuși. Individual, marcați cu semnul „+” 3 factori pozitivi care influențează alegerea profesiei. Elevii realizează sarcina.
2. Elevii se împart în grupuri a câte 3-4. Profesorul repartizează foi A3. Citiți în cadrul grupului factorii pozitivi selectați. Alegeți și scrieți pe foaia primită 5 factori pozitivi comuni pentru

grupul vostru. Elevii realizează sarcina.

3. Se unesc câte 2 grupuri. Citiți, alegeți și notați 5 factori pozitivi comuni în ambele grupuri. Fiecare grup prezintă rezultatul obținut.

Discuție

- Ce factori influențează cel mai mult alegerea carierei?
- Ce criterii au stat la baza alegerii voastre?
- A fost ușor/greu să lucrați în grup? De ce?
- Ppțiunile voastre au fost influențate? De către cine?

REFLECȚIE

1. Vizualizare *Viitorul meu* (10 min)

Profesorul împarte elevilor foaia resursă *Viitorul meu*. Închideți ochii. Imaginați-vă că aveți 30 de ani. Completați spațiile libere de mai jos. Elevii completează spațiile libere, apoi prezintă grupului enunțurile completate.

2. Exercițiul *Dacă..., atunci aș ...* (15 min)

1. Profesorul repartizează elevilor foaia resursă *Dacă..., atunci aș fi....* Alegerile noastre mereu sunt influențate de anumiți factori. Imaginați-vă diferite situații și completați primele 5 enunțuri. De exemplu, dacă aș finaliza studiile cu 10 pe linie, aș vorbi în limba chineză. Fiecare participant prezintă enunțurile alcătuite.
  - Subliniați cu roșu un enunț care vi se pare cel mai original.
  - Subliniați cu albastru enunțul care credeți că vă poate influența cariera.
  - Citiți enunțurile subliniate cu roșu.
  - Citiți enunțurile subliniate cu albastru.Se notează prima parte a enunțurilor pe un poster (dacă aș...).
2. Selectați 5 enunțuri de pe tablă și notați-le pe foaie.
  - Completați enunțurile selectate. Fiecare participant prezintă enunțurile completate.
  - Subliniați cu roșu un enunț din cele 5 care vi se pare cel mai original.
  - Subliniați cu albastru enunțul care credeți că vă poate influența cariera.
3. Scrieți o mică povestioară pornind de la enunțul subliniat cu albastru.
4. Participanții prezintă povestioarele.

Discuție

- Ce ne învață acest exercițiu?
- Ce factori pot influența alegerea noastră?
- Cum puteți influența singuri viitorul propriu?

EXTINDERE

Elevii vor realiza harta *Viața mea văzută ca o călătorie* (foaia resursă).

INDICATORI DE SUCCES

- Elevul enumeră 3 factori pozitivi și 3 factori negativi în alegerea profesiei.
- Elevul stabilește legătura între dorințele sale și realitate.
- Elevul reprezintă schematic traseul profesional.

Foaia resursă 1.

Factori în alegerea carierei

Educația	Vârsta
Calitățile personale	Sexul
Abilitățile	Familia
Aptitudinile	Rețeaua personală (persoane semnificative)
Aspirațiile	Comunitatea
Motivația	Nivelul economic al țării
Interese, pasiuni, hobby-uri	Piața muncii (oferta, cererea, șomajul, tendințe etc.)
Scopuri și obiective	Perspectivile de dezvoltare la nivel global
Prietenii	Mass-media
Prestigiul profesiei	Starea sănătății
Tradițiile	Stereotipurile

Foaia resursă 2.

Viitorul meu

Am 30 ani. Sunt _____ . Lucrez la _____ .
 Am meseria _____ . Am un salariu lunar de _____ .
 Visez să pot să _____ .

Foaia resursă 3.

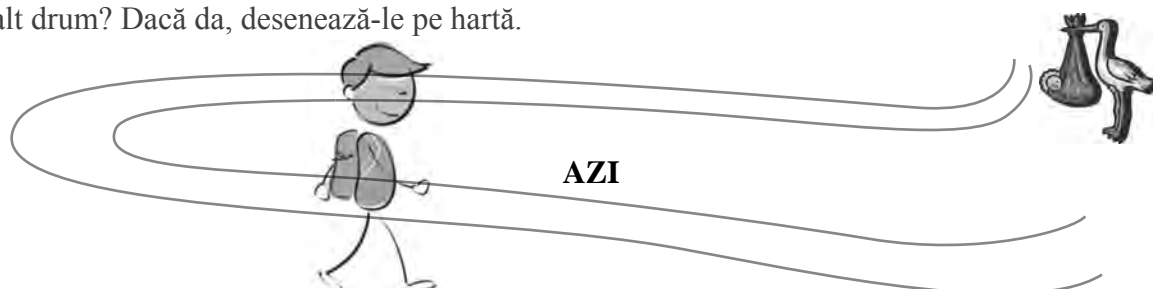
Dacă..., atunci aș fi...

1. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
2. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
3. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
4. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
5. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
6. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
7. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
8. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
9. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .
10. Dacă _____ , atunci aș fi _____ .

Foaia resursă 4.

Viața mea văzută ca o călătorie

Harta de mai jos reprezintă viața ta. Punctează pe această hartă evenimentele importante care ți-au rămas în minte și care le planifici pentru viitor. Identifică interesele, preocupările, obstacolele întâlnite și abilitățile dezvoltate. Ai întâlnit vreodată "intersecții" în care să îți dorești să urmezi un alt drum? Dacă da, desenează-le pe hartă.

TEMA 4. CARIERE DE SUCCES

MESAJUL 4

Studiez istorii de succes în cariera profesională și identific diferite valori în alegerea profesiei

Metode și tehnici Energizantul, discuția, laboratorul de creație, metoda *Linia valorilor*

Materiale Foaia resursă *Valori în alegerea profesiei*, foaia resursă *Biografii de succes*, foaia resursă *Mașina timpului*, foi A1, markere, creioane colorate

PREGĂTIRE

Profesorul invită 1-2 părinți și 1 persoană din localitate care vor prezenta istorii de succes profesional. Organizează o expoziție a hărților *Viața mea văzută ca o călătorie*, realizate anterior de către elevi.

EVOCARE

1. Energizantul *Ce avem în comun?* (5 min)

Profesorul numește o caracteristică. Toți cei care o au se apropie de profesor, ceilalți rămân pe loc. De exemplu:

- Se apropie de mine toți cei care au ochii albaștri.
- Se apropie de mine cei care iubesc să deseneze.
- Se apropie de mine cei care iubesc, practică sportul.
- Se apropie de mine cei care sunt pasionați de calculator.
- Se apropie de mine cei care au desenat harta *Viața mea văzută ca o călătorie*.

2. Exercițiul *Harta traseelor profesionale* (10 min)

1. Elevii cercetează hărțile realizate de colegi acasă. Cercetați hărțile realizate de voi. Care hartă vi se pare mai originală, mai completă, mai interesantă, mai creativă etc.
2. Profesorul împarte elevilor foițe pe care aceștia își scriu numele și prenumele, apoi profesorul le adună și le împarte din nou elevilor (important: pe foiță să fie numele unui coleg). Timp de 5 min. alcătuiți o istorie de succes profesional al unui coleg în baza hărții elaborate de acesta, indicând ce l-a ajutat.
3. Elevii prezintă istorioarele create.

REALIZARE A SENSULUI

1. Exercițiul *Valori în alegerea profesiei* (15 min)

1. Alegerea profesiei este o sarcină importantă. Fiecare persoană, de obicei, ține cont de mai multe valori în alegerea profesiei. Azi vom discuta câteva din ele. Desigur, există o mulțime de valori. Cine sau ce poate influențează alegerea profesiei? (cunoștințele persoanei, tradițiile familiale etc.). Profesorul împarte foaia resursă *Valori în alegerea profesiei*. Citiți lista valorilor și subliniați-le pe cele, care vi se par importante.
2. Profesorul fixează din timp în sală foi, pe care sunt scrise cuvintele: DA, NU, NU ȘTIU. Profesorul citește pe rând valorile. Elevii se deplasează în sală spre „DA”, „NU”, „NU ȘTIU”. Argumentează alegerile.

REFLECȚIE

1. Lucru în grup *Biografii de succes* (15 min)

1. Elevii se împart în 3-4 grupuri (în dependență de numărul invitațiilor). Discutați cu invitații de azi despre istoriile lor de succes profesional, identificați strategiile utilizate de persoana

respectivă în atingerea succesului și realizați un poster *Istoria de succes a (numele, prenumele invitatului)*.

2. Elevii discută cu invitatul, apoi elaborează posterul pe foile A1, repartizate de profesor.
3. Fiecare grup prezintă posterul realizat.

Notă În cazul neprezentării invitaților profesorul propune elevilor *Biografii de succes* (foaia resursă).

EXTINDERE

Profesorul va repartiza elevilor foaia resursă *Mașina timpului*. Elevii își vor imagina că au la dispoziție mașina timpului și s-au transbordat cu câțiva ani înainte și vor răspunde la întrebări.

INDICATORI DE SUCCES

- Elevul descrie o istorie de succes profesional a unei persoane.
- Elevul identifică 2-3 strategii utilizate de persoanele cu istorii de succes profesional.
- Elevul explorează viitorul profesional propriu.

Foaia resursă 1.

Valori în alegerea profesiei

- a) Activitatea desfășurată să fie alegerea mea.
- b) Să am aptitudinile și abilitățile necesare profesiei alese.
- c) Să doresc să practic această profesie o perioadă de timp cât mai îndelungată.
- d) Activitatea desfășurată să-mi aducă satisfacție și împlinire.
- e) Condițiile de lucru să fie cele dorite.
- f) Câștigul financiar să corespundă așteptărilor mele.
- g) Să fie o activitate solicitată pe piața muncii și peste 10 ani.
- h) Să nu simt că depun efort, dar că sunt plătit pentru a face ceea ce-mi place.
- i) Să-mi aducă plăcere perfecționarea continuă în acest domeniu.
- j) Să existe un echilibru profesie-viață.

Foaia resursă 2.

Biografii de succes

1. **Nadejda Vameș** este o fire activă. Așa a fost de mică. Fiind elevă a reușit să învețe mult mai multe, decât prevedea programul școlar. A frecventat cercul de dans, a învățat să cânte la chitară și pian. A mai deprins arta desenului, absolvind școala de pictură din Soroca. A fost cea mai bună din promoția ei. Nadejda spune, că a știut din clasa a VIII-a ce profesie va avea. Anume din acest motiv după liceu a mers la Universitatea Tehnică din Moldova, Facultatea de Urbanism și Arhitectură.

Obținând licența de inginer design interior, s-a angajat cu ușurință. Deși a lucrat pentru mai mulți angajatori nu a reușit, decât cu mare greu, să-și ridice și banii câștigați. Din acest motiv și-a zis că preferă să rămână pe cont propriu deschizându-și o afacere.

Soarta i-a oferit o șansă. La o expoziție a venit la standul “Winrock Moldova”, unde un grup de antreprenori își prezentau mărfurile și serviciile. A întrebat despre organizație și despre suportul, pe care aceasta îl poate oferi tinerilor antreprenori. În rezultatul acestei întâlniri a aplicat la programul de granturi “Winrock Moldova”, obținând un grant – echipament pentru dotarea studioului său de design interior deschis cu puțin timp înainte.

Prima sa comandă a găsit-o... la o stație de troleibuze. A întâlnit o doamnă care i-a vorbit despre planurile sale de a-și amenaja un magazin și i-a propus să se implice. A acceptat și a reușit să execute lucrarea calitativ. Prima clientă a rămas mulțumită. Cu primii bani câștigați din afacere a venit și încrederea în propriile forțe.

Energica antreprenoare are un vis – vrea să devină cel mai bun designer din Moldova. S-a

specializat într-un domeniu – design interior rezidențial și comercial. A devenit membru al prestigiosului "DAS CLUB" care este o asociație independentă, profesională, necomercială din Moldova. Nadejda și-a mutat studioul în centrul Chișinăului.

Nadejda și un grup de tineri antreprenori din rețeaua națională "Winrock Moldova" au decis să organizeze o asociație a antreprenorilor, în care mai mulți oameni de afaceri își vor putea uni eforturile pentru a crea un mediu de afaceri mai favorabil, mediu care-i va ajuta pe tineri să-și deschidă o afacere în Moldova. Istoria Nadejdei este o alternativă bună plecării la muncă peste hotare.

2. Alexandru Plăcintă a păstrat tăcerea mai mulți ani. Deși o voce lăuntrică răbufnea încă din copilărie, voce care l-a făcut să fie unul din cei mai buni elevi la școala de pictură și apoi la colegiul de arte, a tăcut cu îndârjire parcă... A scrâșnit din dinți vânzând diverse produse la piața agricolă din or. Ungheni. A lucrat în Rusia, a ajuns chiar să fie grădinar în Italia.

Și vocea a răbufnit, peste mai mult de 10 ani, când a făcut caricatura unui coleg de școală. S-a întâmplat chiar în Italia, patronul pentru care lucra i-a remarcat harul și l-a promovat. După o vreme, Alexandru, s-a întors acasă. Își aduce aminte că a vândut prima lucrare cu doar 8 lei. A fost doar un pas spre un început de afacere. Miruit cu harul de a spune lucrurilor pe nume prin artă, nu a reușit dintr-odată să câștige bani din vânzările de caricaturi.

Și-a făcut mai întâi propria caricatură, apoi pe cea a soției, apoi pe ale prietenilor. Le-a plăcut și prietenilor. Pe o rețea de socializare au fost postate mai multe caricaturi. A venit și rândul mai multor personalități din Ungheni să intre sub creionul fermecat al lui Alexandru; mass media locală l-a remarcat. Participă la mai multe expoziții naționale, ele fiind ca o avalanșă de evenimente pentru el. După expoziția din parlamentul Republicii Moldova vocea pictorului se auzi în toată țara. Arta lui este admirată chiar și la Strasbourg.

Acum artistul a devenit antreprenor. A înțeles că poate să câștige bani făcând ceea ce-i place cel mai mult, să deseneze caricaturi. A fost sprijinit pentru a-și procura un dispozitiv de digitalizare a caricaturii. Și-a lansat propria pagină web www.caricatura.md, a început să aibă și vânzări.

Alexandru Plăcintă are planuri serioase, urmează să exporte artă și în alte țări ale lumii, dar pentru că aceste planuri sunt grandioase și țin de secretul lui comercial, o să-l lăsăm pe el să le divulge la momentul oportun. Paradoxal, ironie care poate fi reprodusă doar prin arta ce spune lucrurilor pe nume – deși și-a deschis un studio în cartierul Tinereții din orașul Ungheni, pentru tânărul antreprenor este mult mai ușor să încaseze o plată online din Strasbourg decât din cartierul vecin din Ungheni, comisiunile fiind totodată mult mai modeste.

Foaia resursă 3. Mașina timpului

Imaginează-ți că ai la dispoziție mașina timpului și te-ai transbordat cu câțiva ani înainte.

Cum îți imaginezi viitorul profesional, cu ce te ocupi _____

Ce valori stau la baza activității tale _____

Unde lucrezi _____

Ce funcție ai _____

Describe o zi de muncă _____

Ce relații ai cu colegii _____

Ce îți place și ce te deranjează în activitatea ta _____

Ce obstacole ai avut de învins (în timpul studiilor, căutării unui loc de muncă) _____

Cum ai depășit aceste obstacole _____

Cine și cum te-a ajutat să-ți realizezi planurile _____

TEMA 5. LOCUL IDEAL DE MUNCĂ

MESAJUL 5

Analizez avantajele și dezavantajele mai multor locuri de muncă (în încăpere, afară, la birou) pentru a lua o decizie de carieră informată

Metode și tehnici: Energizantul, prezentarea, discuția, jocul de rol, lucru în grup

Materiale: Foaia resursă *Strategii de conduită*, foaia resursă *Panoul de onoare*, foi A1, markere, creioane colorate

PREGĂTIRE

Elevii împreună cu profesorul au mers la o întreprindere din localitate, unde au vizitat mai multe locuri de muncă (în încăpere, afară, la birou).

EVOCARE

1. Prezentare-vizualizare *Mașina timpului* (10 min)

Elevii se împart în grupuri a câte 4-5 elevi. În cadrul grupurilor citesc răspunsurile la exercițiul *Mașina timpului*.

Discuții

- Ați găsit răspuns la toate întrebările?
- Imaginea pe care ați creat-o poate fi realizată în viitor? Argumentați.
- Se merită să folosiți timp și energie pentru realizarea acestei idei? Argumentați.
- Vă doriți cu adevărat să realizați această idee? Argumentați.

2. Energizantul *Vreau de la viață totul, dar mai ales...* (5 min)

Elevii continuă pe rând enunțul: „Vreau de la viață totul dar mai ales...”

3. Discuție *De ce să muncesc?* (5 min)

Ați vizitat recent o întreprindere, organizație. Ce v-a impresionat cel mai mult? Dacă ar fi să vă angajați la această întreprindere, unde ați prefera să munciți: în încăpere, la birou sau afară? De ce?

Psihologii au anchetat oameni cu diferite profesii. Ei au întrebat: „Dacă ați fi fost asigurat foarte bine material, astfel încât să nu aveți nevoie să munciți, ce ați fi făcut?”. Majoritatea au răspuns că oricum ar fi mers la serviciu. Cum credeți de ce?

Cum credeți, unde ar fi preferat să muncească un om asigurat material foarte bine: în încăpere, la birou sau afară? De ce?

REALIZARE A SENSULUI

1. Lucru în grup *Condiții de muncă* (10 min)

Elevii se împart în 3 grupuri în baza preferințelor locului de muncă (încăpere, afară, la birou).

Notă! Grupurile vor fi cobnstituie din 5-6 elevi. Dacă sunt mulți elevi în clasă, e posibil ca 2 grupuri să lucreze la același subiect în paralel.

Profesorul repartizează elevilor foi A1, markere, creioane colorate.

Grupurile vor identifica profesii conform condițiilor de muncă, vor stabili avantajele și dezavantajele unui astfel de loc de muncă și vor realiza un desen-simbol pentru un acest loc de muncă: **Gr. 1** - în încăpere; **Gr. 2** – afară; **Gr. 3** - la birou. Grupurile prezintă posterele realizate. Se discută posterele, condițiile de muncă, în baza excursiei la întreprindere și cunoștințele elevilor.

REFLECȚIE

1. Jocul de rol *Strategii de conduită* (15 min)

1. Elevii se împart în grupuri a câte 5-7. Ei vor prezenta povestea „Trei purceluși”.

Roluri: Nif-Nif (preferă să muncească la birou), Naf-Naf (afară), Nuf-Nuf (în încăpere), lupul, purceluși (angajați), constructori, autorul.

2. Conform scenariului purcelușii vor să-și deschidă o afacere. Fiecare personaj va avea strategia sa de conduită. Profesorul împarte elevilor câte o fișă pe care e descrisă strategia de conduită (foaia resursă *Strategii de conduită*).

De exemplu:

Autorul (strategie de colaborare). Au fost odată 3 purceluși și au hotărât să deschidă o afacere.

Nuf-Nuf (strategie de colaborare). Inițial trebuie să construim o clădire.

Naf-Naf (strategie de confruntare). De ce să cheltuim bani pe o clădire, dacă afacerea noastră poate fi deschisă în aer liber?

Nif-Nif (strategie de evitare). Dar mie mi-ajunge și un birou.

Lupul (strategie de compromis). Unde pot găsi de lucru?

Iepurele (strategie de colaborare). Deschid o firmă de construcții.

Ursul (strategie de cedare). Dar eu îl ajut pe iepure.

Purcelușii etc.

3. Fiecare grup repartizează rolurile între participanți, alcătuiește și prezintă povestea.

EXTINDERE

Elevii vor realiza un colaj cu tema „Panoul de onoare” (foaia resursă).

INDICATORI DE SUCCES

- Elevul enumeră 4-5 profesii conform condițiilor muncii.
- Elevul argumentează necesitatea de a munci pe parcursul vieții.
- Elevul exersează diferite strategii de conduită.
- Elevul descrie locul de muncă preferat.

Foaia resursă 1.

Strategii de conduită

STRATEGIE DE COLABORARE
STRATEGIE DE CONFRUNTARE
STRATEGIE DE EVITARE
STRATEGIE DE COMPROMIS
STRATEGIE DE CEDARE

Panoul de onoare

Completează panoul de onoare cu pozele personajelor preferate din domeniile indicate.

 <p>Film</p>	 <p>Literatura artistică</p>	 <p>Personaj istoric</p>
 <p>Sport</p>	 <p>Poveste</p>	 <p>Desene animate</p>
 <p>Artă</p>	 <p>Cunoscuți</p>	 <p>Profesie</p>

TEMA 6. PROFESIONIȘTI DE SUCCES

MESAJUL 6

Studiez biografiile oamenilor de succes și identific acțiuni care pot să asigure succesul în carieră

Metode și tehnici Discuția, lucru în grup, autoanaliza, laboratorul de creație

Materiale Foaia resursă *Biografii de succes*, foi A1, hârtie colorată, lipici, foarfece, carioci, creioane colorate, foaia resursă *Silueta*, foaia resursă *Urme*, foaia resursă *Eu – profesionistul de succes*

EVOCARE

1. Exercițiul *Panoul de onoare* (10 min)

1. Elevii notează câte o calitate pentru fiecare personaj de pe "Panoul de onoare", realizat acasă.
2. În lista calităților identificate elevii subliniază calitățile care îi caracterizează.
3. Elevii citesc calitățile subliniate (ce îi caracterizează) și cele ce nu au fost subliniate (ce nu-i caracterizează).
4. Cum pot fi dezvoltate calitățile ce nu-i caracterizează?

REALIZARE A SENSULUI

1. Lucru în grup *Biografii de succes* (10 min)

1. Elevii se împart în 5 grupuri. Profesorul repartizează câte o biografie (foaia resursă *Biografii de succes*) pentru fiecare grup, decupată în 4-5 părți.
3. Elevii restabilesc textul, citesc biografia și răspund la următoarele întrebări (se scriu pe tablă):
  - Identificați calitățile acestui personaj
  - Ce acțiuni l-au apropiat de succesul în carieră și în viață
  - Ce așteptări a avut la diferite etape
4. Se discută răspunsurile.

2. Lucru în grup *Cum arată eroul zilelor de azi* (15 min)

1. Profesorul repartizează grupurilor foi A1, hârtie colorată, lipici, foarfece, carioci, creioane colorate, șablonul siluetei omului (foaia resursă). Fiecare grup primește câte un „neprofesionist” (profesorul prezintă șablonul). El nu are nimic, nici chiar haine. Discutați în cadrul grupului caracteristicile unui profesionist – aptitudinile, calitățile, abilitățile, atitudinile, competențele etc. și creați portretul unui profesionist de succes, utilizând istoriile citite.
2. Fiecare grup prezintă „profesionistul” creat.

REFLECȚIE

1. Autoanaliza *Eu-persoană* (10 min)

1. Toți elevii sunt rugați să vină în spatele clasei. Vă propun să apreciați la ce distanță de la profesionistul de succes vă aflați. Clasa va fi scală de 100 p. Vă aflați acum la cotația 0. Încercați să apreciați și să ocupați un loc pe scala imaginată a profesionismului.
2. Elevii se deplasează spre tablă, ocupând un anumit loc pe scala imaginată. Pentru a ajunge la cel mai înalt grad al profesionalismului, e necesar de trasat o cale. Pentru aceasta v-am pregătit câte o „urmă” (foaia resursă) pe care veți scrie o calitate, o condiție, o acțiune de care avem nevoie pentru a deveni profesionist.
3. Elevii realizează sarcina. Fiecare elev pe rând va citi cuvântul/expresia scrisă și toți vor face câte un pas spre tablă, ceea ce va însemna un pas spre profesionistul din viitor. Elevii pas cu pas ajung la tablă, fixând „urmele” pe podea.
4. Se discută rezultatele activității.

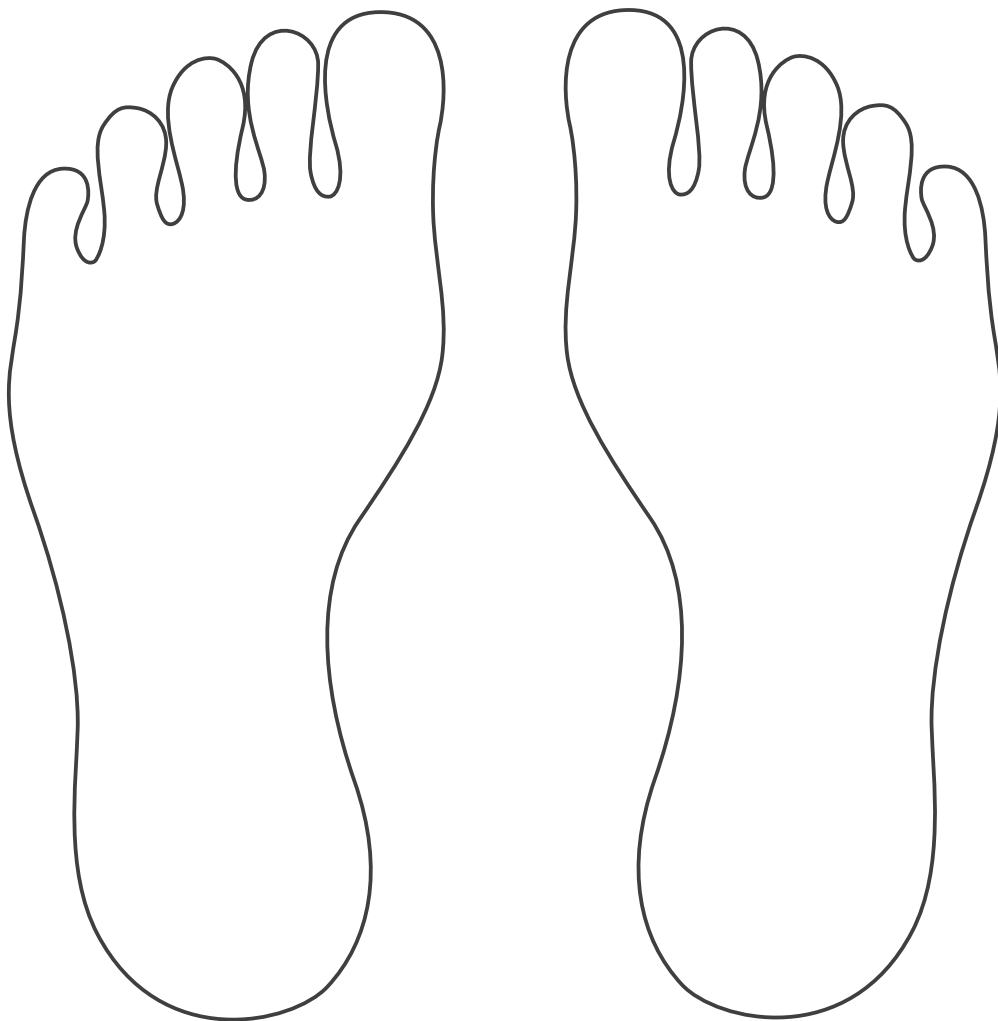
EXTINDERE

Elevii vor scrie un mic eseu "Eu – profesionistul de succes" după algoritmul din foaia resursă pe care o repartizează profesorul.

INDICATORI DE SUCCES

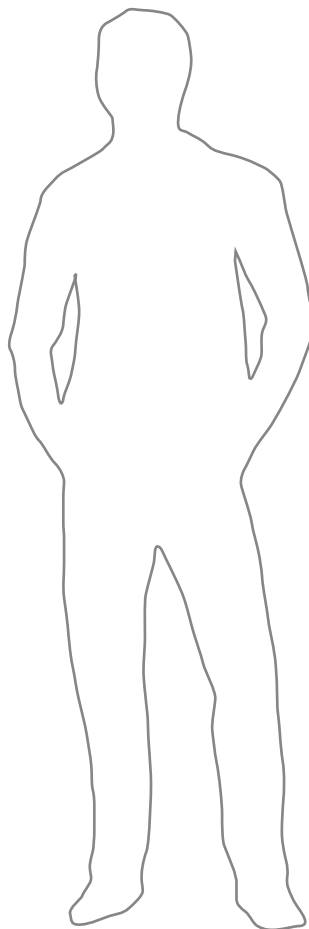
- Elevul analizează biografia unei persoane de succes.
- Elevul stabilește 2-3 calități ce asigură succesul în carieră.
- Elevul identifică 4-5 pași spre profesionalism.

Foaia resursă 1.

Urme

Foiaia resursă 2.

Silueta

Foiaia resursă 3.

Biografii de succes

Nicolae TESTEMIȚANU (1927-1986) s-a născut la 1 august în satul Ochiul Alb, județul Bălți într-o familie de țărani mijlocași cu mulți copii. După absolvirea școlii medii a decis să-și continue studiile la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (ISMC). În timpul studenției s-a manifestat ca un tânăr capabil, foarte muncitor și conștient de misiunea sa, reușind, paralel cu studiile făcute temeinic, să se manifeste în mod evident și în diferite activități obștești. Era șeful grupei în care studia, fiind ulterior ales lider al organizațiilor de tineret și sindicale din institut. Studentul Nicolae Testemițanu era ordonat, ceea ce făcea dovada unei solide culturi asimilate din cărți, din liceu, dar mai ales din „curtea lui moș Andrei”. Purta în sine un fel de sarcini energetice pozitive, emanând în discuții numai căldură și lumină. Avea mereu o impecabilă prestanță vestimentară. Gesturile măsurate și mersul puțin legănat îl deosebeau de colegi și-l făceau imediat observat. Impresiona atitudinea sa corectă față de generația în etate, de mentorii, îndrumătorii săi, de colegii de serviciu. Prin corectitudine, bunătate, sinceritate, cunoștințe vaste și cultură aleasă el putea să cucerească pe oricine. Era extrem de franc, deschis cu oamenii simpli și aceștia îi răspundeau cu aceeași monedă.

Și-a început cariera în calitate de medic-ordinator în cadrul secției Chirurgie a spitalului raional central din orașul Râșcani. Din 1954 este numit asistent la catedra Chirurgie Generală

a ISMC, activând concomitent și în calitate de șef al secției Medico-Sanitare a Ministerului de Interne al RSSM. Din anul 1955 este numit medic-șef al Spitalului Clinic Republican, funcție de răspundere care necesita profesionalism, aptitudini manageriale și organizatorice. Dând dovadă de abilitate și operativitate în muncă, în scurt timp deschide noi secții specializate. Dispunând de forțe inepuizabile în activitatea cotidiană, fondează revista „Ocrotirea Sănătății”, fiind și primul ei redactor-șef, continuă asiduu munca de cercetare la catedră, finisând teza de doctor în medicină, pe care a susținut-o în anul 1958.

În anul 1959 a fost numit în funcția de rector al ISMC. Deschide noi facultăți, construiește spații pentru studii, cămine studentești, laboratoare, o bază pentru odihnă și sport pe litoralul Mării Negre. Pune bazele serviciului traumatologic-ortopedic, încurajând și promovând cât mai mulți tineri laborioși și talentați. La această etapă își manifestă plenar calitățile organizatorice, demonstrând prin fapte concrete de ce este în stare.

Prin tot ce a creat și ne-a lăsat drept moștenire a demonstrat că Domnia sa este un savant cu renume mondial. Concluziile și dovezile sale științifice servesc astăzi drept bază în activitatea medicilor de familie.

Samuel ZEMURRAY (1877-1961), originar din Chișinău, a creat cea mai mare companie de banane din lume. El este cunoscut în întreaga lume ca «Sam, the banana man» (Sam, magnatul bananelor) și a intrat în istorie drept cel mai mare exportator de banane de pe glob la mijlocul secolului XX. Magnatul s-a născut în 1877 la Chișinău, într-o familie săracă de evrei și a fost numit Schmiel Zmura. În 1891 familia sa a emigrat în SUA și s-a stabilit în orașul Selma, Alabama. Acolo, tânărul imigrant s-a angajat pentru un dolar pe săptămână ca vânzător, comercializa ustensile din staniu pentru crescătorii de porci. Astfel a început să caute drumul său în carieră. În 1899, Sam s-a mutat în orașul Mobile, Alabama, acolo cumpăra banane supra-coapte pe care apoi le vindea micilor comercianți. Primul său venit a constituit 35 de dolari.

După mai mulți ani, Murray s-a mutat la New Orleans, Louisiana, unde a semnat un contract cu United Fruit Company, care prevedea comercializarea bananelor băcăniilor. În 1900 tânărul în vârstă de 22 de ani și-a cumpărat două nave comerciale și a început să transporte banane de pe plantațiile din Honduras, cu vânzarea ulterioară în orașele Mobile și New Orleans. În 1929 Camel Fructe avea deja 13 nave de mari dimensiuni cu care transporta bananele; el deținea plantații de trestie de zahăr, cacao și fabrici de prelucrare a acestora.

În anul 1930 Zemyurrey vinde compania sa în schimbul a 300 000 de acțiuni ale United Fruit Company, devenind cel mai mare acționar al acestei companii și un membru al consiliului de administrație. Această tranzacție și azi este explicată în cărțile de economie ca efectul „peștele care a mâncat balena”. După această tranzacție, Zemyurrey s-a retras în New Orleans, unde sa dedicat filantropiei.

În timpul celui de-al doilea Război Mondial, cu ajutorul corăbiilor sale, a transportat armata SUA spre Europa, decisiv influențând rezultatul final al războiului.

Schmiel Davidovich Zmuro a trăit până la zborul lui Gagarin în Cosmos. El a murit pe 30 noiembrie 1961, la vârsta de 84 de ani. Samuel Zemurray a intrat în istorie ca fiind cel mai mare exportator de banane de pe glob la mijlocul secolului XX.

Magnatul a sponsorizat expedițiile arheologice din America Latină, pentru a promova protecția ruinelor civilizației Maya, a fondat un centru pentru studiul culturii Maya, precum și un centru de cercetare la Universitatea Tulane. De asemenea, el a fost fondatorul Școlii Superioare de Agricultură din Honduras (Escuela Agrícola Panamericana, 1941), a clinicii de

copii din New Orleans (New Orleans Child Guidance Clinic), etc.

„Când Samuel Zemyurrey a venit în America în 1891, era fără nici un ban. Când a murit în casa lui mare din New Orleans cu șazece și nouă de ani mai târziu, el era unul dintre cei mai bogați și mai puternici oameni din lume...”

Andrei CARPENCO s-a născut în anul 1960. A început să practice alpinismul în 1984, când avea 24 de ani. În scurt timp el deja făcea parte din echipa națională de alpiniști profesioniști a Uniunii Sovietice. Potrivit lui, atunci exista un sistem de pregătire. Sportivii trebuiau să treacă anumite etape. Chiar dacă erai foarte talentat nu puteai să devii maestru în sport nici într-un an și nici în cinci. În alpinism contează cel mai mult experiența și nu forța musculară. *”Fără fanatism nu ai ce face în acest gen de sport”*, susține bărbatul.

Alpinistul susține: *„Muntele este ca un om viu, el poate să-ți permită să te urci sau nu. În comparație cu dânsul noi suntem niște lucruri neînsemnate. Majoritatea deceselor acolo sunt din cauza subaprecierii muntelui”*. El mai zice că sunt situații că dacă mai faci un pas, atunci nu te mai întorci viu înapoi. *„Trebuie să știi când să te oprești, chiar dacă mai ai 15 pași până la vârful muntelui. Eu sunt mândru că am avut suficientă minte să mă întorc în anumite momente, iar datorită acelor decizii acum sunt viu și am toate degetele la mâini”*.

În perioada sovietică era imposibil să mergi să urci pe munții de peste hotare. De aceea, tânărul alpinist mergea în Munții Pamir, Caucaz sau Tian Shan, unde erau vârfuri suficient de înalte pentru a putea progresa. *„Nici nu visam să ajungem în Munții Himalaya, pe atunci acest lucru însemna ca și acum zborul pe planeta Martie, deci practic imposibil. Lucrurile s-au schimbat doar după ce s-a destrămat URSS-ul”*, își amintește Andrei.

Când „a devenit mai matur”, moldoveanul s-a lăsat de alpinismul clasic și a început să practice mai mult alpinismul de mare altitudine, unde trebuie să urci pe munții care au înălțimea de peste 7000 de metri. Prin urmare, în anul 1991, Andrei, împreună cu doi alpiniști români, a decis să urce pe cel mai înalt munte din lanțul Trans-Ala, numit „Vârful Lenin”, care este situat în nordul masivului Pamir din Asia Centrală. Moldoveanul recunoaște că atunci ei au ales o tactică greșită.

În 2006 Andrei Carpenco a fost în munții Himalaya și tot atunci a decis că trebuie neapărat să urce pe Everest. *„Mă gândeam că am deja aproape 50 de ani și că aceasta ar putea fi unica șansă să-mi îndeplinesc visul. Atunci am început antrenamentele. Trebuia să am o pregătire fizică bună. Petreceam câteva luni pe an în munții din masivul Pamir. Când eram în Moldova alergam cu bețele de schi. Despre mine se spuneau legende: cică un nebun fuge prin păduri cu bețele de schi în mână”*, își amintește amuzat alpinistul.

În expediția pe Everest, unde a fost și Andrei Carpenco în 2009, au decedat 6 persoane, însă nimeni din grupul său. În cele două luni, cât a durat aceasta, bărbatul a slăbit 14 kilograme. Datorita lui, Moldova a stabilit un nou record și a devenit a 42 țară din lume care are drapelul pe cel mai înalt loc din lume. „Călătoria” respectivă l-a costat pe alpinistul moldovean 50 de mii de dolari. De alte câteva mii de dolari el și-a cumpărat echipament special profesionist și alte lucruri necesare. *„Este o prostie să-ți pară rău de bani. Ei vin și se duc, dar aceste amintiri rămân pentru toată viața”*, a conchis cel care a făcut ca de țara noastră să se audă în toată lumea.

Andrei Carpenco este primul și, deocamdată, **singurul moldovean** care a reușit să urce **Everestul**. Visul de a cuceri Everestul îl au mulți alpiniști, însă foarte puțini ating acest record.

Numele **Svetlanei GOZUN** se asociază cu un fenomen care a dus faima țării noastre peste mări și oceane. Coreograful și președintele Asociației Profesioniste a Dansului Sportiv din Moldova s-a născut în 1958 în s. Maramonovca, r. Drochia.

Pentru Svetlana Gozun cariera nu este lucrul cel mai important. Și-a propus mereu să realizeze obiectivele fixate – doar asta poate numi carieră, pe care n-o acceptă doar în idea de a avea o funcție. Viața i-a fost plină de întâmplări care au și fost decisive în alegerea meseriei.

Prima – a fost apariția lui Petru Gozun, viitorul său soț, la școala nr. 36, în care își făcea studiile. Era în clasa a IX-a, maestru al sportului la gimnastica artistică, membră a selecționatei Moldovei. Făcea dansuri populare – doar partiturile solo. Petru a fost cel care a determinat-o să se reprofileze către dansurile sportive.

Peste câțiva ani a dorit să se înscrie la Facultatea de Defectologie a Institutului Pedagogic – vroia să încerce altceva în afară de sport, era pasionată de biologie și chimie. Nu a ținut cont de concursul mare. Faptul că a picat la compunere a enervat-o mult și peste un an s-a înscris la Facultatea de Educație Fizică, fapt care i-a decis viața profesională. Înainte de absolvirea facultății a fost invitată să lucreze coreograf la internatul sportiv. Acolo avea posibilitatea să fie și antrenor de gimnastică, dar divergențele din cadrul federației de profil a determinat-o să renunțe și să aleagă dansurile sportive.

Postul de președinte al Asociației Profesioniste a Dansului Sportiv nu o încântă pentru că e unul administrativ, la fel ca și funcția de deputat pe care o deține soțul său. Din lipsă de timp sunt obligați să rezolve multe probleme într-un termen mai restrâns.

Petru și Svetlana Gozun sunt cuplul care dansează de dimineață și până seara, însă foarte rar se întâmplă să danseze împreună. Au făcut dans de performanță în tinerețe și au înregistrat succese de care acum sunt mândri și nepoții. Svetlana și Petru Gozun, fondatorii Clubului de Dans Sportiv „Codreanca” au știut să facă din pasiunea pe care o aveau o afacere – una în care dacă nu investești zilnic suflet și muncă, nu poți obține nimic. Sunt un exemplu pentru alte cupluri de dansatori, care sunt, ulterior, și cupluri în viață.

Pentru Svetlana Gozun familia este o valoare, deși viața profesională a făcut ca aceasta să fie specifică. Nu este de acord cu modelul occidental de viață, când copiii sunt „lăsați în libertate” la 17 ani, când aceștia își vizitează părinții doar de sărbători, deși e conștientă de faptul că educația deosebită din familia sa i-a ajutat enorm fiicei să înfrunte greutățile vieții. Principiul de viață al Svetlanei Gozun este: „Dacă omul vrea ceva – caută soluții, dacă nu – caută motive.”

Grigore BAȘTAN (1922-1983) s-a născut la 23 ianuarie în orașelul Sângerei. A început să practice parașutismul militar în anul 1941 cu gradul de sergent. Apoi, prin muncă, perseverență și dăruire a urcat din treaptă în treaptă, din școală în școală, până la gradul de general maior aviator parașutist.

A făcut parte din prima promoție de parașutiști ai României înființată în timpul celui de-al doilea război mondial la ordinul generalului Ion Antonescu. În august 1944, a participat împreună cu Batalionul de parașutiști la luptele grele împotriva trupelor hitleriste, pentru apărarea capitalei, unde, prin faptele sale de arme s-a acoperit de glorie. A fost decorat cu două ordine și cu cea mai înaltă distincție ce se putea acorda atunci gradului său: «Virtutea militară de război, clasa a II-a».

În octombrie 1950 este numit comandant al primei unități de parașutiști din armata populară. Timp de peste 30 de ani a organizat, a dezvoltat pe baze științifice și a condus parașutismul militar.

Peste 20 de ani s-a ocupat de parașutismul sportiv, ca președinte al Comisiei centrale de parașutism, aducându-și contribuția la răspândirea fără precedent a acestui sport de extrem curaj.

A realizat diferite îmbunătățiri în construcția parașutei. Lui Baștan i se datorează și realizarea unui nou tip de parașută.

În 1971 a sărit de la 10.000 metri, astfel doborând recordul național de 7.100 metri stabilit în urmă cu aproape 20 de ani. Pentru aceasta s-a pregătit 11 luni și 20 de zile. I s-a oferit titlul de maestru emerit al sportului la parașutism. Nici o istorie a parașutismului românesc, atât militară cât și sportivă, nu poate omite numele lui Grigore Baștan, pentru că el se identifică cu parașutismul național pe parcursul întregii vieți, ca animator și administrator. La 8 februarie 1983 generalul maior în rezervă, aviator-parașutist Baștan S. Grigore a trecut în lumea celor dreپți, regretat de toți cei care l-au cunoscut.

În semn de prețuire a rolului său la dezvoltarea parașutismului în România, Aeroclubul „Șoimii Bucovinei” din Suceava a primit denumirea de Aeroclubul „Grigore Baștan”.

Aeroclubul îi pregătește teoretic și practic pe amatorii de parașutism, planorism, zbor cu balonul și zbor cu motor.

Foaia resursă 4.

Eu – profesionist de succes

- Cine e profesionistul pe care îl admiri?
- Ce calități vei împrumuta de la această persoană?
- Ce pași concreți trebuie să faci pentru a dezvolta aceste calități?
- Ce atitudini/comportamente vrei să preiei de la această persoană?

TEMA 7. ÎNVĂȚ SĂ IAU DECIZII

MESAJUL 7

Studiez și aplic modelul de a lua decizii pentru a-mi dezvolta această

Metode și tehnici: Prezentarea, energizantul, acrostihul, discuția, studiul de caz

Materiale: Foaia resursă *Decide pentru Elena*, ziare, foi A3, markere

EVOCARE

1. Prezentarea eseurilor *Eu – profesionistul de succes* (10 min)

Fiecare elev timp de 30 s. prezintă eseul realizat. Colegii evaluează fiecare prezentare după algoritmul:

- Postura, gesturile
- Comunicarea verbală și non-verbală
- Informația prezentată și respectarea algoritmului.

2. Energizantul *Insula* (5 min)

Elevii se împart în 4-5 grupuri. Profesorul repartizează pentru fiecare grup câte 1 poster pe care e desenată o insula și câteva ziare. Elevii trebuie să acopere „insula” cu ziare pe care nu au dreptul să le rupă sau să le desfacă.

Discuții

- Ce ați întreprins?
- Cum ați rezolvat problema?

- Ce ați făcut pentru a soluționa problema?
- Cum ați luat decizia?
- Cum v-ați simțit după ce ați soluționat problema?

REALIZARE A SENSULUI

1. Exercițiul *Variante de decizii* (5 min)

Ce este o decizie? **Decizie** - hotărâre luată în urma examinării unei probleme, a unei situații etc. De ce trebuie periodic să luăm o decizie? Ce consecințe poate avea o decizie nereușită?

Imaginați-vă că aveți mai multe variante de ales în același timp. Notați în caiete varianta pe care o alegeți și scrieți de ce ați făcut această alegere.

- a) În weekend ai planificat un marș turistic cu echipa din care faci parte, iar profesoara de limba română vă propune o excursie la Orheiul Vechi.
- b) Un prieten care a fost bolnav timp de 2 săptămâni și nu a frecventat școala vă roagă să-l ajutați să recupereze temele, iar un alt prieten vă invită să mergeți la un film, pe care de mult timp vă doriți să-l vizionați.
- c) Sunteți pasionat de muzică și marți va avea loc un festival muzical, dar în aceeași zi împreună cu colegii de clasă trebuie să lucrați la un proiect la educația civică.
- d) La televizor derulează în același timp o emisiune culinară pentru copii, pe care o vizionați permanent și un film cu actorul preferat.
- e) Ești pasionat de pictură și volei. În clasele a V-a și a VI-a ai mers la ambele cercuri, deoarece erau în zile diferite, în acest an ambele cercuri se desfășoară în aceeași zi și la aceeași oră. Elevii decid ce vor alege și apoi se discută deciziile lor.

2. Modelul deciziilor (5 min)

1. Profesorul scrie pe tablă cuvântul DECIDE pe verticală și roagă elevii să formuleze de la fiecare literă formați un cuvânt. Se discută variantele propuse.
2. Vă propun un model simplificat de luare a deciziilor (profesorul explică și notează pe tablă):

D - Definește problema

E – Enumeră variantele de soluționare

C – Compară variantele identificate

I – Investighează aspectele pro și contra referitoare la toate variantele identificate

D - Decide care e varianta cea mai bună

E – Execută decizia

3. Studiu de caz *Decide pentru Elena* (10 min)

1. Profesorul propune un studiu de caz despre o elevă care nu știe ce profesie să aleagă.
2. Elevii, împărțiți în grupuri a câte 4-5, rezolvă (pe foi A3) studiul de caz, folosind *Modelul deciziilor*, apoi prezintă rezultatul activității în fața clasei.
3. Se discută fiecare decizie.

REFLECȚIE

1. Lucru în grup *Sfaturi în luarea deciziilor* (10 min)

Elevii se împart în grupuri a câte 5-6. Profesorul repartizează elevilor foi A3 și markere. Elevii notează o listă de sfaturi pentru luarea deciziilor, apoi le prezintă în fața clasei.

Concluzii la care se poate de ajuns

- Deciziile fac parte din viața oricărei persoane.
- Orice decizie este una din câteva variante posibile.
- Decizia corectă se ia fiind calm și liniștit.

- Fiecare persoană are dreptul să greșească.
- Deciziile noastre deseori sunt criticate de alți oameni.
- Decizia ta este doar decizia ta.

EXTINDERE

Elevii vor realiza un arbore al deciziilor cu privire la profesia de care sunt pasionați în baza *Modelului deciziilor*.

INDICATORI DE SUCCES

- Elevul exersează un model de luare a deciziilor.
- Elevul ordonează etapele de luare a deciziilor.
- Elevul identifică 1-2 sfaturi în luarea deciziilor.

Foiaia resursă 1.

Decide pentru Elena

Elena este elevă în clasa a VII-a. Ea nu știe ce profesie ar dori să aleagă. Învăță binișor, dar nu-și dorește să continue studiile la liceu. Tot timpul liber desenează diverse modele de vestimentație și a cusut pentru păpușile sale multe haine. Mama ei, care e medic de profesie, insistă ca Elena să facă liceul, apoi să continue studiile la Universitatea de Medicină. Tata, care e contabil la o firmă renumită, consideră că fiica lui trebuie să devină contabilă, de aceea insistă ca Elena să continue studiile la Colegiul Financiar Bancar, apoi la Academia de Studii Economice. Ce decizie va lua Elena?

TEMA 8. PROIECTAREA CARIEREI

MESAJUL 8

Învăț a stabili scopuri personale și elaborez Proiectul meu de carieră

Metode și tehnici: Metafora, discuția, chestionarul, exercițiul

Materiale: Chestionarul *Scopurile mele*, foaia resursă *Misterul unui vis*, foaia resursă *Proiectul meu de carieră*

EVOCARE

1. Metafora *Două semințe* (10 min)

Două semințe stau una lângă alta într-un sol fertil. Prima spune: „Vreau să cresc! Vreau să-mi trimit adânc rădăcinile în solul de sub mine și să străpung crusta de deasupra mea cu răsadul meu... Vreau să ofer lumii bobocii mei înfloriți pentru ca toată lumea să știe că a sosit primăvara... Vreau să simt căldura soarelui pe față și răcoarea picăturilor de rouă dimineața pe petalele mele!

Și semința *a crescut*.

A doua sămânță spune: „Mie mi-e frică. Dacă îmi voi trimite rădăcinile în solul de sub mine, nu știu de ce se vor lovi ele, căci aici este întuneric. Dacă îmi scot capul prin crusta de deasupra mea, mi-e teamă să nu-mi distrug delicatul răsad... Cât despre muguri, ce s-ar întâmpla dacă un melc mi i-ar mânca? Iar dacă voi înflori, există riscul ca un copil să mă smulgă din pământ. Nu, e de o mie de ori mai bine să aștept până când mă voi simți în siguranță. Așa că a așteptat.

O găină înfometată a răscolit însă pământul cu ciocul ei lung, a găsit sămânța și a mâncat-o!

Discuții

- Ce scopuri și-a pus prima sămânță?
- Ce scopuri și-a propus sămânța a doua?
- Care e diferență dintre scopurile semințelor?
- Cum trebuie să fie un scop?
- Ca și orice activitate, alegerea profesiei începe cu determinarea unui scop. Cum trebuie să fie un scop profesional? (pozitiv, concret, realist, finit în timp).

REALIZARE A SENSULUI**1. Chestionarul *Scopurile mele* (20 min)**

1. Profesorul repartizează elevilor chestionarul *Scopurile mele* (foaia resursă).
2. Elevii răspund la întrebările chestionarului.
3. Elevii ierarhizează scopurile în funcție de importanța lor.

REFLECȚIE**1. Exercițiul *Misterul unui vis* (15 min)**

Scopurile pe care și le pune orice persoană sunt luate în rezultatul dorințelor și viselor prezente în viața unui om. Exercițiul pe care vi-l propun vă ajută să exersați transpunerea viselor în scopuri și apoi realizarea lor. Elevii completează schema, apoi prezintă rezultatele colegilor în grupuri de 3-4.

EXTINDERE

Profesorul repartizează elevilor foaia resursă *Proiectul meu de carieră*.
Elevii vor completa programul în baza algoritmului propus.

INDICATORI DE SUCCES

- Elevul stabilește specificul unui scop.
- Elevul explorează scopurile personale în diverse domenii ale vieții umane.
- Elevul stabilește corelația dintre vis-scop-realizare.

Foaia resursă 1.

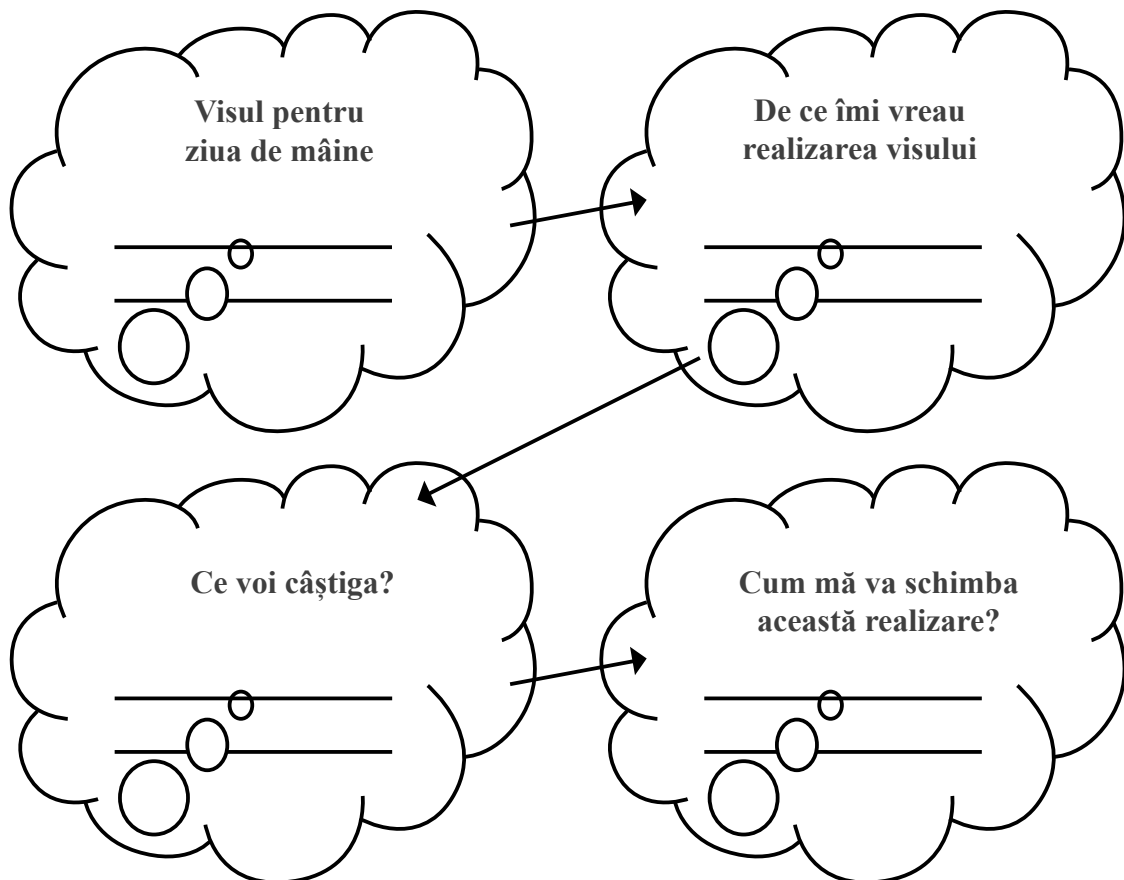
Scopurile mele

Domenii	Întrebări	Scopuri	Rangul
Conduită	Ce calitate personală te nemulțumește?		
	Scrie un scop pentru îmbunătățirea ei		
Instruire	Ce disciplină școlară te interesează?		
	Ce cunoștințe și deprinderi trebuie să asimilezi?		
Finanțe	Ce salariu îți dorești?		
Carieră	Ce nivel îți dorești să atingi în cariera ta?		

Familie	Vrei să ai familie?		
	Cum îți dorești să fii perceput de partenerul tău de viață?		
	Câți copii îți dorești?		
	Cum poți deveni un părinte bun?		
Artă	Scrie un scop legat de artă		
Sport	Ai scopuri sportive sau doar îți dorești să fii sănătos?		
	Ce pași vei întreprinde?		
Distrații	Ce îți dorești să faci în timpul liber?		
Sfera socială	Îți dorești să faci lumea mai bună?		
	Cum?		

Foiaia resursă 2.

Misterul unui vis

Proiectul meu de carieră

1. Imaginea de sine

Cine sunt eu? _____

Ce interese am? _____

2. Valorile mele

Ce este important pentru mine? _____

3. Orientarea spre viitor

Ce vreau să fac în viitor? _____

4. Motivația

Nevoile mele _____

Dorințele mele _____

Convingerile mele _____

5. Aleg profesia de _____, deoarece _____

Bibliografie selectivă

1. AAS. Ghid pentru cariera mea 82 p. //Pe: www.docslide.us/documents/aas-ghid-pentru-cariera-mea.html
2. ANOFM. Prognoza Peței Muncii 2016. Chișinău, 2016, 2016.
3. Ardelean R., Baltreniene, ș.a. Copilul meu alege o carieră. //Pe: www.ru.scribd.com/doc/17402728/Copilul-meu-isi-alege-o-cariera#scribd
4. Beldiga C., Cojocaru V., ș. a. Învăț să fiu. Ghid pentru psihologii școlari, diriginți, profesori. Chișinău: Centrul Educațional Pro Didactica, 2006. 228 p.
5. Biografii de succes. Nicolae Testemițeanu. //Pe: www.testemitanu.info/biografie.php?biografie=on
6. Brown, D., Brooks, L. (1991). Career Counseling Techniques. Allyn & Bacon.
7. Cerbușcă P. Educația civică. Caietul elevului. Clasa 7-a. Chișinău, Cartdidact, 2012. 56 p.
8. Coelho P. Metafora creionului. Pe// www.psihohipnoza.ro/metafora-creionului-paulo-coelho/
9. DGETS. Conferința Științifico-Practică cu participare internațional. Integrarea socio-economică și profesională a tinerilor-finalitate a demersului educational actual (ediția a III-a). Chișinău: Tipografia Sirius, 2015 328 p.
10. Galben D. Să urci pe Everest și să nu mori. //Pe: <http://special.timpul.md/sa-urci-pe-everest-si-sa-nu-mori/>
11. Ghica, Vasile (1998). Ghid de consiliere și orientare școlară pentru orele de dirigenție, Iași: Polirom.
12. Golovei L. 28 ore pentru cariera mea (ghid metodologic pentru psihologii școlari și diriginți). Chișinău: Primexcom, 2015. - 222 p.
13. Golovei L. Familia – promotor al valorilor. Chișinău: UST, 2010. – 116 p.
14. Gulei M.-E., Serea A. Orientarea și consilierea în carieră. Ghidul profesorului. Iași: Editura Spiru Haret, 2011. 142 p.
15. Hansen P. Două semințe. //Pe: www.zambetulsoarelui.wordpress.com/2016/03/06/asumarea-riscului/
16. Holland, J.L. (1985). Making vocational Choices. A theory of vocational personalities and work
17. Ivanov E. (traducere) The Fish That Ate the Whale: The Life and Times of America's Banana King. //Pe: www.provincial.md/fierbinte/nu-stiai-asta-un-moldovean-cel-mai-mare-exportator-de-banane-de-pe-glob-la-mijlocul-secolului-xx-foto
18. Lemeni G., Miclea M. Consiliere și orientare - Ghid de educație pentru cariera. Cluj-Napoca: editura ASCR, 2004
19. Mistreanu T., German A., Moroșan L. Caiet la Educația civică. Clasa a VIII-a. Chișinău: Arva Color, 2012. – 42 p.
20. Moldovanu I., Coadă C., Platon D. Deprinderi de viață. Manual pentru clasele 5-7. Chișinău: Știința, 2005. 96 p.
21. Moldovanu I., Coadă C., Tomșa S., ș. a. 855 de Jocuri și Activități. Ghidul animatorului. Chișinău: Unicef. 176 p.
22. Proverbe despre muncă. //Pe: www.asara.ro/proverbe-despre-munca/
23. Stevenson L. Orientarea în carieră. București: Atelier Didactic, 2007. 85 p.
24. Stratan E., Balan A. Dirigenție clasa a V-a. Chișinău: Editura Poligraf-Design, 2010. 64 p.
25. Stratan E., Balan A. Dirigenție clasa a VI-a. Chișinău: Editura Poligraf-Design, 2010. 64 p.
26. Toma M. Svetlana Gozun. Doamna Codreanca?. //Pe: www.vipmagazin.md/top-femei/99_Femei_ale_Moldovei/Svetlana_Gozun._Doamna_%E2%80%99Ecodreanca%E2%80%9D/
27. Turchina T., Tomșa S., ș. a. Deprinderi de viață. Manual pentru clasele 10-12. Chișinău: Prut Internațional, 2005. 96 p.

28. UNFPA. Manual de educație pentru viața de familie. /coordonator Gilca, B./, Chișinău, 2002, 368 p.
29. WINROCK INTERNATIONAL. Oportunități și soluții. Lansează-te și dezvoltă-te! 2012-2014. 22 p.
30. WINROCK INTERNATIONAL. Tineri în acțiune! Oportunități și soluții. 2012-2014. 46 p.
31. www.blogulspecialistului.manager.ro/a/atentie/management-si-afaceri/2020/calitatile-si-atitudinile-unui-bun-manager.html
32. www.christineconsulting.ro/calitati-ale-unui-contabil-de-incredere/
33. www.eurodezvoltare.ro/profil-profesional-bucatar/
34. www.infoinstitutii.ro/articole/legislatia-muncii-4/conditii-de-desfasurare-a-interviului-pentru-ocuparea-unui-post-vacant-in-sectorul-public-37.html
35. www.intensa.ro/calitati-care-te-recomanda-pentru-a-fi-avocat/
36. www.pixl.ro/blog/cele-cinci-calitati-ale-unui-bun-fotograf/
37. www.psyvolution.ro/calitatile-unui-profesionist-in-consiliere/
38. [www.ro.wikipedia.org/wiki/Pia%C8%9Ba_muncii_\(economie\)](http://www.ro.wikipedia.org/wiki/Pia%C8%9Ba_muncii_(economie))
39. www.ru.scribd.com/doc/55427596/calitatile-jurnalist
40. www.studentinromania.ro/sfaturi-pentru-interviul-de-angajare/
41. Башлай Э. Я ищу работу. //În: Школьный психолог, № 24/2009. www.psy.1september.ru/view_article.php?ID=200902403
42. Битянова М. Технология решения. //În: Школьный психолог, № 10-11/2001. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200101007
43. Ефимова Н. Готовлюсь к профессиональной деятельности. //În: Школьный психолог, № 2/2007. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200700206
44. Истратова О. Практикум по детской психокоррекции: игры, упражнения, техники. Ростов-на-Дону: «Феникс», 2007. 349[1] с.
45. Жижова О. Перспектива успеха. //În: Школьный психолог, № 17/2006. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200601704
46. Кабина И., Радзик Т. Я в мире профессий. //În: Школьный психолог, № 48/2003. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200304816
47. Как правильно выбрать профессию? //Pe: www.mama-au43.ru/Viborprof.htm
48. Казарова Е. Проблема выбора. //În: Школьный психолог, № 2/2007. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200700205
49. Калинина Р. На пути к образованному человеку. //În: Школьный психолог, № 17/2004. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200401710
50. Кочина Л., Матерн О. Наблюдательность как профессиональное качество человека. //În: Школьный психолог, № 15/2009. www.psy.1september.ru/view_article.php?ID=200901512
51. Кузьмина Т. Игра «Профсоюз». //În: Школьный психолог, № 2/2007. psy.1september.ru/article.php?ID=200700207
52. Пряжников Н. Профессиональное самоопределение: теория и практика. Москва: Издательский центр «Академи», 2008. 320 с.
53. Резапкина Г. Профессия и карьера. //În: Школьный психолог, № 02/2009. www.psy.1september.ru/view_article.php?ID=200900204
54. Резапкина Г. Уроки выбора профессии. //În: Школьный психолог, № 14/2006. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200601403
55. Резапкина Г. Уроки самоопределения. //În: www.metodkabi.net.ru/index.php?id=strat_9#ur
56. Сакович Н. Сказочная инициация в профессию. //În: Школьный психолог, № 19/2005. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200501917
57. Тамонова Е. Я поступаю учиться. //În: Школьный психолог, № 23/2003. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200302318

58. Толстик С. Турнир «Клуб знатоков профессий». //În: Школьный психолог, № 04/2007. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200700420
59. УО НДООЦ «ЗУБРЕНОК». Волшебная палочка. Зубренок, 2014. 80 с.
60. Юшкевич О. Социально-педагогический проект «Я познаю «Я», или теория самого себя». Зубренок, 2011. 80 с.

Web imagini

1. www.dreamstime.com/stock-images-beige-blazon-pattern-image4747344
2. www.paint-best.ru/kak-narisovat-parnja-v-polnyj-rost-karandashom-poehtapno
3. www.millstick.ro/sticker-copac-cu-fluturi-2513.html
4. www.povestipentrupicivoinici.ro/wp-content/uploads/2016/02/IMPARATUL-TIMP.jpg
5. www.revistadealba.ro/dgaspc-alba-s-a-mutat-intr-un-nou-sediu/ (băiat)
6. [www.liveinternet.ru/users/nata-natalka/post301015863/\(rame\)](http://www.liveinternet.ru/users/nata-natalka/post301015863/(rame))
7. www.alandaland.blogspot.md/ (rame)
8. www.romania-handmade.ro/index.php?Mozaic=Rama_foto_mozaic_art_-_Flori_multicolor&view=181&currency=RON&lang=ro (rame)
9. www.incomemagazine.ro/articole/targul-de-carriere-2014-pestel-150-de-companii-ofera-locuri-de-munca
10. www.adevarul.ro/moldova/social/moldovenii-discriminati-angajare-1_5565bdbccf376e35a5dc8d/index.html
11. www.printgames.ru/nastolnaya-igra-monopoliya/
12. www.pro.rabota.ru/pro/document/view/11166
13. www.razvitie-zhurnal.ru/rabota/kak-vesti-sebya-na-sobesedovanii-pri-prieme-na-rabotu.html
14. <http://khomich.info/uvolnyaetsya-rabotnik>
15. <http://internet-kit.ru/oshibki-pri-rabote-s-otricatelnymi-otzyvami/>
16. www.randytherandybowen.wordpress.com/2015/02/27/more-than-a-date-part-1-us-against-them/
17. www.anidescoala.ro/divertisment/timp-liber/activitati-educative/semaforul-stanga-sau-dreapta-si-capitanul-testeaza-reflexele/
18. www.nlo-ru.com/humor21.php